

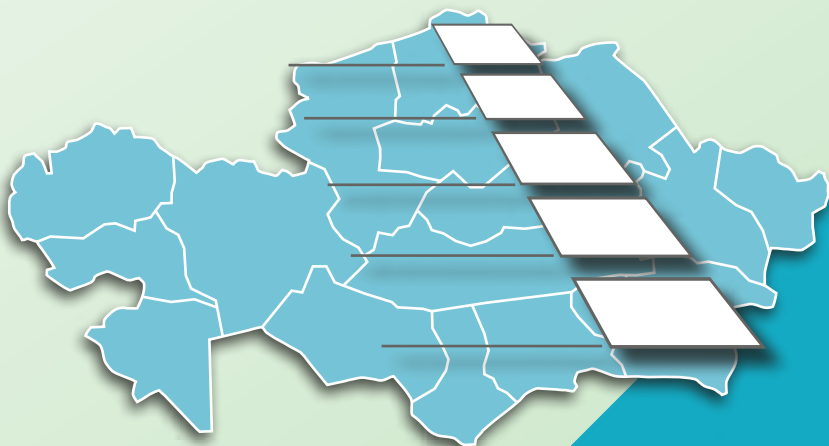
Қазақстан Республикасының Орталық сайлау комиссиясы
Центральная избирательная комиссия Республики Казахстан

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
ПРЕЗИДЕНТТІГІНЕ КАНДИДАТТАРҒА
ЖӘНЕ ОЛАРДЫҢ СЕНІМ БІЛДІРГЕН
АДАМДАРЫНА АРНАЛҒАН
ЖАДНАМА**

**ПАМЯТКА
ДЛЯ КАНДИДАТОВ В ПРЕЗИДЕНТЫ
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
И ИХ ДОВЕРЕННЫХ ЛИЦ**

20 қараша **2022**
ноября

Қазақстан Республикасының Орталық сайлау комиссиясы

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ПРЕЗИДЕНТТІГІНЕ
КАНДИДАТТАРҒА ЖӘНЕ ОЛАРДЫҢ СЕНІМ БІЛДІРГЕН
АДАМДАРЫНА АРНАЛҒАН
ЖАДНАМА**

Астана, 2022

ӘОЖ 342
КБЖ 67.400
Қ 18

Қ 18 Қазақстан Республикасының Президенттігіне кандидаттарға және олардың сенім білдірген адамдарына арналған жаднама / Памятка для кандидатов в Президенты Республики Казахстан и их доверенных лиц
Астана қаласы, 2022, – 60 бет.

ISBN 978-601-7239-99-2

Қазақстан Республикасының Президенттігіне кандидаттарға және олардың сенім білдірген адамдарына арналған жаднама Қазақстан Республикасы Президентінің кезектен тыс сайлауына дайындық кезеңінде сайлау комиссияларының мүшелері мен сайлау процесіне басқа да қатысушыларды оқытуды ұйымдастыру жоспарының шеңберінде әзірленді.

Жаднамада Қазақстан Республикасының Конституциясында және «Қазақстан Республикасындағы сайлау туралы» Қазақстан Республикасының Конституциялық заңында Қазақстан Республикасының Президенттігіне кандидаттар мен олардың сенім білдірген адамдарына қойылатын талаптар баяндалған, сондай-ақ олардың сайлау науқаны кезеңіндегі қызметі бойынша түсіндірмелер қамтылған.

Памятка для кандидатов в Президенты Республики Казахстан и их доверенных лиц подготовлена в рамках Плана организации обучения членов избирательных комиссий и других участников избирательного процесса в период подготовки к внеочередным выборам Президента Республики Казахстан.

В Памятке изложены установленные Конституцией Республики Казахстан и Конституционным законом Республики Казахстан «О выборах в Республике Казахстан» требования, предъявляемые к кандидатам в Президенты Республики Казахстан и доверенным лицам кандидатов, а также содержатся разъяснения по их деятельности в период избирательной кампании.

ӘОЖ 342
КБЖ 67.400

ISBN 978-601-7239-99-2

ЖАЛПЫ АҚПАРАТ

Қазақстан Республикасының Конституциясы

(үзінді)

2-бап

1. Қазақстан Республикасы - президенттік басқару нысанындағы біртұтас мемлекет.

40-бап

1. Қазақстан Республикасының Президенті - мемлекеттің басшысы, мемлекеттің ішкі және сыртқы саясатының негізгі бағыттарын айқындайтын, ел ішінде және халықаралық қатынастарда Қазақстанның атынан өкілдік ететін ең жоғары лауазымды тұлға.

2. Республиканың Президенті - халық пен мемлекеттік билік бірлігінің, Конституцияның мызғымастығының, адам және азамат құқықтары мен бостандықтарының нышаны әрі кепілі.

3. Республика Президенті мемлекеттік биліктің барлық тармағының келісіп жұмыс істеуін және өкімет органдарының халық алдындағы жауапкершілігін қамтамасыз етеді.

41-бап

1. Қазақстан Республикасының Президентін конституциялық заңға сәйкес жалпыға бірдей, тең және төте сайлау құқығы негізінде Республиканың кәмілетке толған азаматтары жасырын дауыс беру арқылы жеті жыл мерзімге сайлайды.

2. Республика Президенті болып тумысынан Республика азаматы болып табылатын қырық жасқа толған, мемлекеттік тілді еркін меңгерген әрі Қазақстанда соңғы он бес жыл бойы тұратын Республика азаматы сайлана алады. Конституциялық заңда Республика Президентігіне кандидаттарға қосымша талаптар белгіленуі мүмкін.

3-1. Президенттің кезектен тыс сайлауы Республика Президентінің шешімімен тағайындалады және конституциялық заңда белгіленген тәртіп пен мерзімде өткізіледі.

5. Дауыс беруге қатысқан сайлаушылардың елу процентінен астамының дауысын алған кандидат сайланды деп есептеледі. Егер кандидаттардың бірде-бірі көрсетілген дауыс санын ала алмаса, қайтадан дауысқа салынады, оған көп дауыс алған екі кандидат қатысады. Дауыс беруге қатысқан сайлаушылардың ең көп дауысын алған кандидат сайланды деп есептеледі.

«Қазақстан Республикасындағы сайлау туралы»

Қазақстан Республикасының Конституциялық заңы

(үзінді)

3-бап. Сайлау құқығы принциптері

1. Республика Президентін, Парламенті Мәжілісінің және мәслихаттарының депутаттарын, өзге де жергілікті өзін-өзі басқару

органдарының мүшелерін сайлау жалпыға бірдей, тең және төте сайлау құқығы негізінде жасырын дауыс беру жағдайында өткізіледі.

4-бап. Жалпыға бірдей сайлау құқығы

Жалпыға бірдей белсенді сайлау құқығы - Республиканың он сегіз жасқа жеткен азаматтарының тегіне, әлеуметтік, лауазымдық және мүліктік жағдайына, жынысына, нәсіліне, ұлтына, тіліне, дінге көзқарасына, нанымына, тұрғылықты жеріне немесе кез келген өзге жағдаяттарға қарамастан, сайлауда дауыс беруге қатысу құқығы.

3. Сайлауға сот іс-әрекетке қабілетсіз деп таныған, сондай-ақ сот үкімімен бас бостандығынан айыру орындарында отырған азаматтар қатыспайды.

4. Мыналар:

1) сотталғандығы белгіленген тәртіппен өтелмеген немесе алып тасталмаған адам;

2) сыбайлас жемқорлық қылмыс және сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық жасаудағы кінәсін сот заңда белгіленген тәртіппен таныған адам Қазақстан Республикасының Президенттігіне, Қазақстан Республикасы Парламентінің, оның ішінде партиялық тізімдер бойынша, мәслихаттардың депутаттығына кандидат, сондай-ақ өзге де жергілікті өзін-өзі басқару органдары мүшелігіне кандидат бола алмайды.

51-1-бап. Республика Президентінің кезектен тыс сайлауы

1. Президенттің кезектен тыс сайлауы Республика Президентінің шешімімен тағайындалады және тағайындалған күнінен бастап екі ай ішінде өткізіледі.

54-бап. Республика Президенттігіне кандидатқа қойылатын талаптар

Президент болып сайлану үшін азамат Конституцияның 41-бабының 2-тармағында белгіленген талаптарды қанағаттандыруға, мемлекеттік қызметте немесе сайланбалы мемлекеттік лауазымдарда кемінде 5 жылды құрайтын жұмыс тәжірибесі болуға, сондай-ақ Конституцияның 33-бабының 2 және 3-тармақтарына және осы Конституциялық заңға сәйкес белсенді сайлау құқығына ие болуға тиіс.

66-1-бап. Республика Президентінің кезектен тыс сайлауын өткізу

Президенттің кезектен тыс сайлауы осы Конституциялық заңда Президенттің кезекті сайлауы үшін белгіленген қағидаларға сәйкес өткізіледі. Сайлау іс-шараларын өткізу мерзімін Орталық сайлау комиссиясы айқындайды.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ПРЕЗИДЕНТТІГІНЕ КАНДИДАТТАР ҰСЫНУ ЖӘНЕ ТІРКЕУ

Қазақстан Республикасының Президенттігіне кандидаттар ұсыну

(«ҚР-дағы сайлау туралы» Конституциялық Заңның 55, 66-1-баптары)

Президенттікке кандидаттар ұсыну құқығы

белгіленген тәртіппен тіркелген жоғары органдарының
атынан республикалық қоғамдық бірлестіктерге тиесілі

Республикалық қоғамдық бірлестік бір ғана кандидат ұсынуға құқылы. Бұл ретте республикалық қоғамдық бірлестіктің жоғары органы Президенттікке кандидат ретінде ұсынған адам аталған республикалық қоғамдық бірлестіктің мүшесі болмауы мүмкін.

Президенттікке кандидат ұсыну туралы шешім республикалық қоғамдық бірлестіктің жоғары органы мүшелерінің жалпы санының көпшілік даусымен қабылданады және хаттамадан үзінді көшірмемен ресімделеді.

Көшірмеде Республикалық қоғамдық бірлестіктің жоғары органы отырысының күні, республикалық қоғамдық бірлестіктің жоғары органы мүшелерінің жалпы саны және Президенттікке кандидат ұсыну туралы шешімді қолдаған мүшелер саны көрсетіледі.

Республикалық қоғамдық бірлестіктің жоғары органының шешімі:

- 1) Президенттікке кандидаттың назарына жеткізіледі;
- 2) Президенттікке кандидаттың дауысқа түсуге келісімі туралы өтінішімен, оның өмірбаяндық деректерімен және кандидаттың сайлау жарнасын енгізгенін куәландыратын құжатпен қоса Қазақстан Республикасы Орталық сайлау комиссиясына (бұдан әрі – ҚР ОСК) тапсырылады.

Қазақстан Республикасының Президенттігіне кандидаттарды ұсыну 2022 жылғы 23 қыркүйекте басталып, 11 қазанда сағат 18-де аяқталады.

Қазақстан Республикасының Президентігіне
кандидаттыққа түсуге келісім беру туралы
өтініштің нысаны

_____ (республикалық

_____ қоғамдық бірлестіктің атауы)

ӨТІНІШ

Мен, _____
(тегі, аты, әкесінің аты (бар болған жағдайда)

тумысымнан Қазақстан Республикасының азаматы, _____
(туған күні, айы, жылы)

_____ (ұсынған республикалық қоғамдық бірлестіктің атауы)

Қазақстан Республикасының Президентігіне кандидат болып дауысқа
түсуге келісімді беремін.

Жеке куәлік (паспорт) № _____, сериясы _____ берген.

_____ (кім, қашан)

Қазақстан Республикасында соңғы _____ жыл
тұрақты тұрамын.

Жоғары білімім бар

Мемлекеттік қызметте немесе сайланбалы мемлекеттік лауазымдарда
_____ жыл жұмыс тәжірибем бар.

Мыналарды:

- жеке басымды куәландыратын құжаттың көшірмесі;

- өмірбаяндық деректерді;

- дипломның(дардың) көшірмелері __ парақта;

- мемлекеттік қызметте немесе сайланбалы мемлекеттік
лауазымдардағы жұмыс тәжірибем туралы мәліметтерді;

- сайлау жарнасын енгізгенімді куәландыратын құжатты қоса беріп
отырмын.

_____ (қолы)

_____ (аты –жөні, тегі)

2022 жылғы _____
(өтінішті берген күні)

Қазақстан Республикасының Президенттігіне
кандидат болып дауысқа түсуге келісім беру
туралы өтінішке қосымша

**Қазақстан Республикасының Президенттігіне кандидаттың
ӨМІРБАЯНДЫҚ ДЕРЕКТЕРІ**

1. Тегім, атым, әкемнің аты (бар болған жағдайда) мемлекеттік тілде

Тегім, атым, әкемнің аты (бар болған жағдайда) орыс тілінде

2. Жынысым _____ 3. Туған жылым, күнім және айым _____

4. Туған жерім _____

(Қазақстан Республикасының облысы, ауданы, қаласы,

_____ кенті, ауылы)

5. Тумысымнан Қазақстан Республикасының азаматымын _____

(иә, жоқ)

6*. Ұлтым _____

7. Білімім жоғары _____

(жоғарғы оқу орнының атауы және оның орналасқан орны, бітірген жылы)

8. Мемлекеттік қызметте немесе сайланбалы мемлекеттік
лауазымдарда жұмыс тәжірибем бар.

_____ (жұмыс орны, лауазымы, жұмыс мерзімі; айы, жылы)

9. Қазақстан Республикасының аумағында тұрамын _____

(қай уақыттан бастап: күні, айы, жылы Қазақстан Республикасында 15 жылдық тұру
мерзімін анықтау үшін)

10. Қазақстан Республикасының Президенттігіне кандидат ретінде _____

_____ ұсынылдым

(республикалық қоғамдық бірлестіктің атауы)

11.* Саяси партияның мүшесімін _____

_____ (саяси партияның атауы)

12. Тұрғылықты жерімнің мекенжайы: _____

(облыс, аудан, қала)

13. Жеке куәлік (паспорт) № _____, сериясы _____

_____ берген.

_____ (кім, қашан)

ЖСН _____

14. Жұбайымның (зайыбымның) тегі, аты, әкесінің аты _____

ЖСН _____

Жеке қолы _____ 2022 жылғы _____

_____ (толтырған күні)

*Қазақстан Республикасы Конституциясының 19-бабының 1-тармағына сәйкес оның қай
ұлқа, қай партияға жататындығы Қазақстан Республикасының Президенттігіне кандидаттың қалауы
бойынша толтырылады.

Қазақстан Республикасының Президенттігіне кандидаттың сайлау жарнасы

(«ҚР-дағы сайлау туралы» Конституциялық заңының 54-бабының 2-тармағы)

Президенттікке кандидат ҚР ОСК шотына заңнамада белгіленген ең төменгі жалақының елу еселенген мөлшерінде 3 000 000 (үш миллион) теңге сайлау жарнасын енгізеді. 2022 жылы ең төменгі жалақы 60 000 теңге болып табылады.

Орталық сайлау комиссиясының Қазақстан Республикасының Президенттігіне кандидаттың сайлау жарнасын аудару үшін ақшаны уақытша орналастырудың қолма-қол ақшаны бақылау шоты (ҚБШ)

«Қазақстан Республикасының Орталық сайлау комиссиясы» ММ
БСН 940740000892
ИИК KZ940705016900001002

«ҚР Қаржы министрлігінің Қазынашылық комитеті» РММ
БИК KKMFKZ2A
Код 6900001, Кбе 11
КНП 171

Төлем тағайындауда «ҚР Президенттігіне кандидаттың Т. А. Ә. сайлау жарнасы» көрсетуі қажет.

Егер сайлау қорытындылары бойынша кандидат Республика Президенті болып сайланса немесе дауыс беру қорытындылары бойынша кандидат дауыс беруге қатысқан сайлаушылар дауысының кемінде 5 пайызын алса, сондай-ақ кандидат қайтыс болған жағдайда, енгізілген жарна кандидатқа қайтарылады.

Қалған жағдайлардың бәрінде енгізілген жарна қайтарылуға жатпайды және республикалық бюджет кірісіне алынады.

Қазақстан Республикасының Президенттігіне кандидаттың қойылатын талаптарға сәйкестігін анықтау

(«ҚР-дағы сайлау туралы» Конституциялық заңның 54-бабы)

Президенттікке кандидатқа Конституция мен «Қазақстан Республикасындағы сайлау туралы» Қазақстан Республикасының Конституциялық заңы қоятын талаптарға оның сәйкестігін ҚР ОСК азаматтың өзін-өзі ұсыну арқылы дауысқа түсуге келісім беру туралы өтініші немесе республикалық қоғамдық бірлестіктің жоғары органының кандидатты ұсыну туралы хаттамасының үзінді көшірмесін кандидаттың дауысқа түсуге келісім беру туралы өтінішімен және кандидаттың сайлау жарнасын енгізгенін куәландыратын құжатпен бірге тапсырған кезден бастап бес күн ішінде анықтайды.

Президенттікке кандидаттың Қазақстан Республикасында соңғы он бес жыл тұру фактісін ҚР ОСК анықтайды.

Қазақстан Республикасының Президенттігіне кандидаттың мемлекеттік тілді еркін меңгергендігін анықтау рәсімі Қазақстан Республикасы Конституциялық

Кеңесінің Конституцияның 41-бабының 2-тармағын ресми түсіндіру туралы шешіміне сәйкес ҚР ОСК қаулысымен айқындалады.

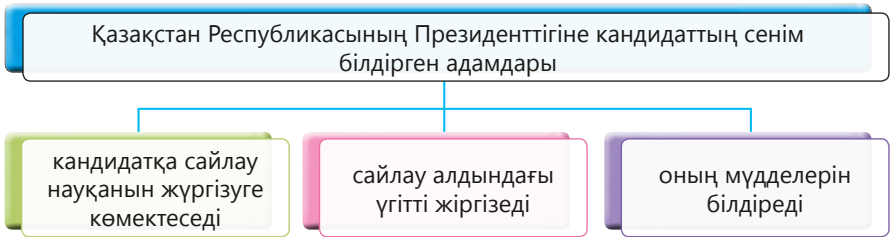
«Қазақстан Республикасының Президенттігіне кандидаттардың мемлекеттік тілді еркін меңгергендігін анықтау жөніндегі лингвистикалық комиссияны құру туралы» ҚР ОСК 2022 жылғы 28 қыркүйектегі № 72/555 қаулысы (1-қосымша).

Кандидаттың мемлекеттік тілді еркін меңгергендігін белгілеу рәсімі кандидатурасы өкілеттіктің келесі мерзіміне қайта ұсынылған республиканың қазіргі Президентіне қолданылмайды.

Қазақстан Республикасының Президенттігіне кандидаттардың сенім білдірген адамдары

(«ҚР-дағы сайлау туралы» Конституциялық Заңның 31-бабы)

Кандидаттардың сайлау науқанын өткізу кезінде оларға көмектесетін, сайлау алдындағы үгітті жүргізетін, кандидаттардың мүдделерін білдіретін сенім білдірген адамдары болуға құқылы.

Сенім білдірілген адам Қазақстан Республикасының азаматы болуға тиіс, қандай да бір сайлау комиссиясының мүшесі, саяси мемлекеттік қызметші лауазымындағы адам болмауға тиіс (2-қосымшада).

Кандидаттар сенім білдірілген адамдарын өздерінің қалаулары бойынша әр сайлау учаскесіне үш адамнан аспайтын санда анықтайды және тіркеу үшін тиісті сайлау комиссиясына олар туралы хабарлайды.

Кандидаттардың сенім білдірілген адамдарын тіркеу туралы өтінішке кандидаттың өзі немесе сенімхат бойынша өзі уәкілеттік берген адамдары қол қояды.

Қазақстан Республикасының Президенттігіне кандидаттардың сенім білдірілген адамдарын тіркеуді тиісті аумақтық сайлау комиссиялары жүзеге асырады.

Қазақстан Республикасының Президенттігіне кандидаттар ҚР ОСК олардың Қазақстан Республикасы Конституциясының, Сайлау туралы Конституциялық заңның талаптарына сәйкестігін анықтағаннан кейін тиісті сайлау комиссияларына сенім білдірілген адамдарды тіркеу туралы өтінішпен жүгінеді. Өтінішке сенім білдірілген адамдардың қағаз түріндегі және электрондық жеткізгіштегі тізімі қоса беріледі.

Егер өтініші сенім білдірілген адамдардың тізіміне өзге адам нотариаттық куәландырылған сенімхаттың негізінде қол қойса, өтінішке сенімхаттың көшірмесі қоса беріледі.

Кандидат сенім білдірілген адамдар ретінде ұсынатын адамдар тиісті сайлау комиссиясына сенім білдірілген адам болуға өз келісімін беру туралы өтінішін ұсынады.

Кандидаттардың сенім білдірілген адамдарын тіркеу туралы немесе тіркеуден бас тарту туралы шешімді тиісті сайлау комиссиясы өтініш келіп түскеннен кейін күнтізбелік екі күн ішінде қабылдайды және сайлау комиссиясының хаттамасымен ресімделеді.

Тиісті сайлау комиссиясы сенім білдірілген адамдар тіркелгеннен кейін оларға куәліктер береді.

Тиісті сайлау комиссиясы, егер адам:

1) Қазақстан Республикасының азаматы болмаған;

2) сайлау комиссиясының мүшесі болмаған;

3) «Мемлекеттік қызметшілер лауазымдарының тізілімін бекіту туралы»

Қазақстан Республикасы Президентінің 2021 жылғы 18 қаңтардағы № 495 Жарлығына сәйкес саяси мемлекеттік қызметші лауазымында болған жағдайларда кандидаттың, саяси партияның сенім білдірген адамын тіркеуден бас тартады немесе тіркеу туралы шешімнің күшін жояды (*3-қосымша*).

Кандидаттардың сенім білдірген адамдарын тіркеудің күшін жою туралы шешімді сайлау комиссиясы сәйкессіздік анықталған кезден бастап күнтізбелік екі күн ішінде қабылдайды және ол хаттамамен ресімделеді, ол жиырма төрт сағат ішінде кандидаттың, саяси партияның, учаскелік комиссиялардың назарына жеткізіледі.

Сенім білдірілген адамның Сайлау туралы Конституциялық заңның 31-бабының 4-тармағының талаптарына сәйкестігі кандидат ұсынған құжаттардың (сенім білдірілген адам болуға келісім беру туралы өтініштің) негізінде анықталады.

Сенім білдірілген адамдар Қазақстан Республикасының саяси партиялары, өзге де қоғамдық бірлестіктері, коммерциялық емес ұйымдары байқаушыларының құқықтарын иеленеді, міндеттеріне ие болады және кандидаттың өздеріне жазбаша нысанда берген өкілеттігі шегінде әрекет етеді (31-б. 5-т.).

Дауыс беру күні дауыс беруге арналған сайлау учаскесі ашылған кезден бастап және сайлаушылардың дауыстарын санау кезінде дауыс беру нәтижелері анықталғанға дейін сайлау учаскесінде **бір мезгілде әрбір кандидаттан сенім білдірілген бір-бір адамнан**, қызметтік куәлігі мен редакцияның тапсырмасы болған кезде әрбір бұқаралық ақпарат құралынан бір-бір өкілден және Қазақстан Республикасының әрбір саяси партиясынан, өзге де қоғамдық бірлестігінен, басқа да коммерциялық емес ұйымдарынан бір-бір байқаушыдан және аудармашы бірге жүруге құқылы шет мемлекеттер мен халықаралық ұйымдардың байқаушылары **қатысуға құқылы**.

Сенім білдірілген адамдар сайлау науқаны аяқталғаннан кейін, өз ұйғарымымен, кандидаттың шешімімен, сондай-ақ кандидатты тіркеудің күші жойылған, Сайлау туралы Конституциялық заң бұзылған жағдайларда өз мәртебесінен айырылады.

Сенім білдірілген адамдарды тіркеу туралы өтініштің нысаны

_____ сайлау комиссиясына
(комиссияның атауы)

_____ (кандидаттың тегі, аты, әкесінің аты (бар болған жағдайда))

Сенім білдірілген адамдарды тіркеу туралы өтініш

Сізден қосымшаға сәйкес Қазақстан Республикасының азаматтарын сенім білдірілген адамдар ретінде тіркеуді сұраймын.

Қосымша:

_____ сенім білдірілген адамдардың тізімі ____ парақта (қағаз түрінде және электрондық жеткізгіште).

_____ (қолы) _____ (тегі, аты, әкесінің аты)

2022 ____ жылғы _____
(өтінішті берген күні)

Ескертпе: Егер өтінішке және сенім білдірілген адамдардың тізіміне нотариаттық куәландырылған сенімхаттың негізінде өзге адам қол қойса, онда өтінішке сенімхаттың көшірмесі қоса беріледі.

Өтінішке қосымша

Кандидаттың сенім білдірген адамдарының тізімі

№ р/б	Сенім білдірілген адамдардың тегі, аты, әкесінің аты (бар болған жағдайда)	Байланыс деректері (телефон)
1.		
2.		
3.		

Сенім білдірілген адам болуға келісім беру туралы өтініштің нысаны

_____ сайлау комиссиясына
(комиссияның атауы)

_____ (кандидаттың тегі, аты, әкесінің аты (болған кезде))

Сенім білдірілген адам болуға келісім беру туралы өтініш

Мен, _____ Қазақстан Республикасының азаматы,
(кандидаттың тегі, аты, әкесінің аты (болған кезде))

Қазақстан Республикасының _____ кандидат _____
(кандидаттың тегі, аты, әкесінің аты (болған кезде))

сенім білдірген адамы болуға келісімді беремін.

Жеке басымды куәландыратын құжаттың көшірмесін қоса беремін.

Сайлау комиссиясының мүшесі емеспін.

Мемлекеттік саяси қызметші лауазымын атқармаймын.

Байланыс мәліметтері:

_____ (қолы)

_____ (тегі, аты, әкесінің аты)

2022____ жылғы _____
(өтінішті берген күні)

Қазақстан Республикасының Президентігіне кандидатты қолдап қол жинау

Президенттікке кандидатты облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың және Республика астанасының кем дегенде үштен екісінің атынан теңдей өкілдік ететін сайлаушылардың жалпы санының кем дегенде бір проценті (Қазақстан Республикасының сайлаушылар-азаматтардың бірыңғай электрондық тізіліміне сәйкес сайлаушылардың кем дегенде 118 273 қолы) қолдауға тиіс.

ҚР ОСК Қазақстан Республикасының Президенттікке кандидатты қолдап қол жинау үшін Президенттікке кандидаттарды қол қою парақтарының қажетті санымен қамтамасыз етуге міндетті.

ҚР ОСК кандидаттың белгіленген талаптарға сәйкестігін тексергеннен кейін екі күн мерзімнен кешіктірмей толтырылған қол қою парақтарын береді.

Президенттікке кандидатты қолдап қол жинауды басқа адамдарды қол жинауға тарта алатын сенім білдірілген адамдары ұйымдастырады.

Қол жинаушы адам қол жинаған кезде тиісті қол қоятын парақта жеке қолы қойылған кандидаттың сенім білдірген адамының тіркелгені туралы куәліктің көшірмесін көрсетуге тиіс.

Президенттікке кандидатты қолдап қол жинау жөніндегі толтырылған қол қою парақтары тиісті сайлау комиссиясына тапсырылады, ол бес күн мерзімде паспорт қызметі қызметкерлерін қатыстыра отырып қойылған қолдардың шын екендігін тексеруді жүзеге асырады, тиісті хаттаманы ресімдейді және оны ҚР ОСК-ға жолдайды.

«2022 жылғы 20 қарашаға тағайындалған Қазақстан Республикасы Президентінің кезектен тыс сайлауында Қазақстан Республикасының Президенттігіне кандидатқа қол қою парақтарын беру және оны қолдап қойылған қолдардың растығын тексеру мерзімдерін қысқарту туралы» ҚР ОСК-ның 2022 жылғы 26 қыркүйектегі № 69/550 (2-қосымша)

Активтері мен міндеттемелері туралы декларация ұсыну

Кандидат пен оның зайыбы (жұбайы) **тіркеуге дейін** тұрғылықты жері бойынша мемлекеттік кірістер органдарына 2022 жылғы 1 қыркүйекке жарияланған активтері мен міндеттемелері туралы мәліметтердің дұрыстығын тексеру түсуін қамтамасыз ету саласында басшылықты жүзеге асыратын Қазақстан Республикасының уәкілетті мемлекеттік органы белгілеген тәртіппен және нысанда кірістері мен мүлкі туралы декларациялар ұсынады.

Кандидат пен оның зайыбы (жұбайы) декларациялаған активтері мен міндеттемелері туралы мәліметтердің анықтығын мемлекеттік кіріс органдары кандидат **тіркелген күннен бастап** он бес күн ішінде тексереді.

Бұл ретте мемлекеттік кірістер органдарынан кандидат пен оның зайыбының (жұбайының) активтері мен міндеттемелері туралы мәліметтер беру жөнінде талап алған ұйымдар сұратылған ақпаратты талап алынған күннен бастап төрт күн ішінде беруге міндетті.

Медициналық куәландыру

Медициналық куәландыру кандидат ұсынған республикалық қоғамдық бірлестіктің оны ұсыну туралы хаттамасынан үзінді көшірменің негізінде жүзеге асырылады.

Медициналық куәландыру кандидат тіркелген жердегі денсаулық сақтау ұйымдарында медициналық қорытынды белгіленген нысанда бере отырып жүргізіледі *(4-қосымша)*.

Қазақстан Республикасының Президенттігіне кандидаттарды тіркеу

(«ҚР-дағы сайлау туралы» Конституциялық заңның 59 - бабы)

Президенттікке кандидаттарды тіркеуді кандидат барлық қажетті құжаттарды тапсырғаннан кейін ҚР ОСК жүзеге асырады және тіркеу **2022 жылғы 21 қазанда жергілікті уақыт бойынша сағат он сегізде аяқталады**.

Президенттікке кандидатты тіркеу мына құжаттар болған жағдайда жүзеге асырылады:

қоғамдық бірлестіктің жоғары органдарының Президенттікке кандидат ұсыну жөніндегі отырысың осы қоғамдық бірлестікті Республиканың Әділет министрлігінде тіркеу туралы құжаттың көшірмесі қоса тіркелген хаттамасының үзінді көшірмесі

Президенттікке кандидаттыққа түсуге келісім беру туралы өтініш

азаматтардың кандидатты қолдап жиналған қолдарын тексерудің нәтижелері туралы аумақтақ сайлау комиссияларының хаттамалары

кандидаттың өмірбаяндық деректері

кандидат пен оның зайыбының (жұбайының) автивтері мен міндеттемелері туралы декларацияларды тапсырғаны туралы мемлекеттік кірістер органының анықтамасы

кандидатың сайлау жарнасын енгізгенін куәландыратын құжат

денсаулығының жай-күйі туралы медициналық қорытынды

ҚР ОСК кандидаттарға тіркелген кезде тиісті куәлік береді және Президенттікке кандидаттар тіркелгеннен кейін жеті күннен кешіктірмей бұқаралық ақпарат құралдарында (бұдан әрі – БАҚ) әрбір кандидаттың тегін, атын, әкесінің атын, туған жылын, атқаратын лауазымын (кәсібін), жұмыс орны мен тұрғылықты жерін, сондай-ақ кандидаттың қалауына қарай оның қоғамдық бірлестікке қатыстылығы, ұлты туралы мәліметтерді көрсетіп, тіркелгені туралы хабар жариялайды.

ҚР ОСК мынадай:

кандидат ұсыну қағидаларын бұзған, тіркеу үшін қажетті құжаттарды ұсынбаған;

Конституцияда және Сайлау туралы Конституциялық заңда кандидатқа қойылатын талаптарға кандидат сәйкес болмаған;

кандидат сайлау алдындағы науқанда өзінің лауазымдық немесе қызметтік бабын пайдаланған;

кандидаттарды тіркеу мерзімі аяқталғанға дейін, сайлау күні не оның алдындағы күні кандидат сайлау алдындағы үгітті жүргізген;

кандидаттың және (немесе) оның сенім білдірген адамдарының басқа кандидаттың ар-намысы мен қадірін қорлайтын, оның іскерлік беделін түсіретін жалған мәліметтерді таратуының фактісін сот анықтаған;

кандидаттың және оның сенім білдірген адамдарының сайлаушыларды сатып алу фактісін сот анықтаған;

декларация берілген кезде Қазақстан Республикасының сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы заңнамасына сәйкес кандидат немесе оның зайыбы (жұбайы) декларациялаған кірістері мен мүлкі туралы мәліметтердің анық еместігі анықталған жағдайда;

Сайлау туралы Конституциялық заңда белгіленген өзге жағдайларда кандидатты тіркеуден бас тартады немесе тіркеу туралы шешімнің күшін жояды.

Дауыс беретін күнге екі күн қалғанда кандидатты тіркеу туралы шешімнің күшін жоюға немесе бұған дейін тіркеуден шығарылған кандидатты қалпына келтіруге жол берілмейді.

ҚР ОСК-ның Президенттікке кандидатты тіркеуден бас тартуына немесе тіркеу туралы шешімнің күшін жоюына кандидаттың жеке өзі не оны ұсынған қоғамдық бірлестік он күн ішінде Жоғарғы Сотқа шағым беруі мүмкін, ол шағымды берілген күнінен бастап он күн мерзім ішінде қарайды. Жоғарғы Соттың шешімі түпкілікті болып табылады.

Қазақстан Республикасының Президенттігіне кандидатураны алып тастау, кандидатты ұсыну туралы шешімнің күшін жою

(«ҚР-дағы сайлау туралы» Конституциялық заңның 60-61-баптары)

Президенттікке кандидат тіркелген күннен бастап және дауыс беруге екі күн қалғанға дейінгі кез келген уақытта ҚР ОСК-ға бұл туралы жазбаша өтініш бере отырып, өз кандидатурасын алып тастай алады.

Республикалық қоғамдық бірлестіктің жоғары органы тіркеуге дейін және тіркеуден кейін кез келген уақытта ҚР ОСК-ға тиісті ұсыныс жасау арқылы Президенттікке кандидат ұсыну жөніндегі өз шешімінің күшін жоя алады. Мұндай жағдайларда ҚР ОСК кандидатты тіркемейді не оны тіркеу туралы шешімнің күшін жояды.

Егер кандидатураны алып тастау немесе кандидатты ұсыну туралы шешімнің күшін жою осыған мәжбүр ететін себептерсіз жүргізілген болса, онда ҚР ОСК сайлау науқанын өткізуге республикалық бюджет қаражатынан жұмсалған шығыстың бір бөлігін оны ұсынған қоғамдық бірлестіктің есебіне жатқызуға құқылы.

Егер тіркеу мерзімі аяқталғаннан кейін кандидаттардың шығуы нәтижесінде екіден кем Президенттікке кандидат қалған жағдайда ҚР ОСК өзінің қаулысымен сайлау мерзімін екі айдан аспайтын мерзімге ұзарта алады.

Қазақстан Республикасының Президенттігіне кандидаттар қызметінің кепілдіктері

(«ҚР-дағы сайлау туралы» Конституциялық заңның 47-бабы)

Қазақстан Республикасының Президенттігіне кандидаттардың сайлауға тең құқықтармен және шарттармен қатысуына кепілдік беріледі.

Кандидаттар тіркелген күнінен бастап сайлау қорытындысы жарияланғанға дейін жұмыстан, әскери қызметтен және әскери жиындардан босатылуға құқылы. Кандидаттардың сайлауға қатысқан уақыты тіркелген күнге дейін оның жұмыс істеген мамандығы бойынша еңбек өтіліне есептеледі.

Қылмыс үстінде ұстап алынған не ауыр немесе аса ауыр қылмыс жасаған жағдайлардан басқа кезде, Президенттікке кандидаттарды олар тіркелген

күннен бастап және сайлау қорытындылары жарияланғанға дейін, сондай-ақ олар Президент ретінде тіркелгенге дейін ҚР ОСК келісімінсіз ұстап алуға, күзетпен ұстауға, ұйқамаққа алуға, күштеп әкелуге, сот тәртібімен қолданылатын әкімшілік жазалау шараларын қолдануға, қылмыстық жауаптылыққа тартуға болмайды.

САЙЛАУ АЛДЫНДАҒЫ ҮГІТ

Қазақстан Республикасының Президенттігіне кандидаттарға сайлау алдындағы үгітті жүргізуге республикалық бюджеттен қаражат бөлу

Конституциялық заңның 28, 33-баптарына сәйкес мемлекет кандидаттарға БАҚ-та сайлау алдындағы бағдарламаларымен сөз сөйлеу үшін республикалық бюджеттен қаражаттың тең бөлінуіне кепілдік береді.

Қазақстан Республикасының Президенттігіне кандидаттың республикалық бюджет қаражатынан жабылатын төмендігіше шығыстары белгіленеді:

бағдарламамен телевизиядан он бес минуттық сөз сөйлеуіне (тікелей эфирде немесе жазбада)

бағдарламамен радиодан он минуттық сөз сөйлеуіне

мерзімді баспасөз басылымдарында немесе желілік басылымдарда 0,1 баспа парақтан аспайтын екі мақаланы жариялауға

кандидаттың сайлау алдындағы жария іс-шараларын өткізуге және үгіт материалдарын шығаруға

кандидаттың көлік шығыстарына

Кандидаттар өздерінің сайлауалды бағдарламаларымен сөз сөйлеуі үшін мемлекет өздеріне бөлген қаражат шеңберінде баспа және/немесе желі басылымдарындағы, теле-, радиоарналардағы жарияланымдардың көлемін өз бетінше қайта бөледі.

Халықаралық ұйымдар мен халықаралы қоғамдық бірлестіктер, шетелдік мемлекеттік органдар, шетелдік заңды тұлғалар мен азаматтар, сондай-ақ азаматтығы жоқ адамдар тарапынан сайлауды қаржыландыруға тікелей немесе жанама түрде қатысуға тыйым салынады.

Барлық үгіттік баспа материалдарында сол материалдарды шығарған ұйым, олар басылған жері мен таралымы, тапсырыс жасаған тұлғалар, қандай қаражаттан төленгендігі туралы мәліметтер болуға тиіс.

Үгіттік баспа материалдарын Қазақстан Республикасының аумағынан тыс жерлерде дайындауға, анонимдік үгіт материалдарын таратуға тыйым салынады.

2022 жылғы 28 қыркүйектегі № 72/556 «2022 жылғы 20 қарашаға тағайындалған Қазақстан Республикасы Президенттінің кезектен тыс сайлауында Қазақстан Республикасының Президенттігіне кандидаттың республикалық бюджет қаражатынан жабылатын шығыстарының мөлшерлерін белгілеу туралы» ҚР ОСК қаулысы (5- қосымша)

Қазақстан Республикасының Президенттігіне кандидаттың сайлау қоры

(«ҚР-дағы сайлау туралы» Конституциялық Заңның 58-бабы)

Кандидаттың сайлау қорының жалпы мөлшері

1 млрд 620 млн тенге мыналардан құрылады:

жалпы сомасы заңнамада белгіленген ең төмен жалақы мөлшерінен он екі мың еседен артық аспауға тиіс кандидаттың өз қаражаты, кандидатқа өзін ұсынған республикалық қоғамдық бірлестік бөлген қаражат
720 млн. тенге

алпы сомасы заңнамада белгіленген ең төмен жалақы мөлшерінен он бес мың еседен артық аспауға тиіс Республика азаматтары мен ұйымдарының ерікті қайырмалдықтары құрайды.
900 млн. тенге

Мемлекеттік органдар мен ұйымдардың, жергілікті өзін-өзі басқару органдарының, қайырымдылық ұйымдарының, діни бірлестіктердің, жарғылық капиталына шетелдік қатысу бар қазақстандық заңды тұлғалардың ерікті қайырмалдықтарына, сондай-ақ жеке және заңды тұлғалардың анонимді қайырмалдықтарына тыйым салынады.

Сайлау қорларына заңды жолмен алынған қаражат қана жіберілуі мүмкін.

Кандидаттардың сайлау қорын құрайтын ақшалай қаражат банк мекемелерінде ашылатын арнаулы уақытша шотта жинақталады.

Қазақстан Республикасы Орталық сайлау комиссиясының 2014 жылғы 17 шілдедегі №11/234 қаулысына сәйкес «Қазақстан Халық жинақ банкі» АҚ Президенттікке тіркелген кандидаттардың сайлау қорларының арнаулы уақытша ағымдағы шоттарын ашатын және жүргізетін банк мекемесі болып айқындалған.

Көрсетілген шот бойынша кірістер аударылмайды және төленбейді.

Сайлау қорының қаражатына иелік ету құқығы тек кандидатқа тиесілі.

Қазақстан Республикасының Президенттігіне кандидат өзінің сайлау қорлары қаражатынан:

- 1) тіркелген кез келген бұқаралық ақпарат құралдарына шығуға;
- 2) сайлау алдындағы жария іс-шараларды (сайлау алдындағы жиналыстарды және сайлаушылармен кездесулерді, сайлау алдындағы жария пікірталастар мен пікір алысуларды, митингілерді, шерулерді, демонстрацияларды және өзге де сайлау алдындағы іс-шараларды), Қазақстан Республикасының Президенттігіне кандидаттардың және олардың сенім білдірген адамдарының, сайлаушылармен жеке кездесулерін ұйымдастыруға және өткізуге;
- 3) баспа, дыбыс-бейне және өзге де үгіт материалдарын шығаруға және (немесе) таратуға;
- 4) заңды және жеке тұлғалардың үгіт жұмыстарын ұйымдастыруға байланысты қызметтеріне ақы төлеуге;
- 5) Қазақстан Республикасының Президенттігіне кандидаттардың және олардың сенім білдірген адамдардың сайлау алдындағы үгітпен байланысты көлік және іссапар шығындарын жабуға;

б) сайлау науқаны үшін арнайы әзірленген баспа материалдарын, соның ішінде безендірілген материалдарды, сондай-ақ омырауға тағатын белгілерді, жалауларды, жалаушаларды және өзге де белгілер мен нышандарды тегін тарату үшін дайындауға арналған шығындарды төлеуге құқылы.

Сайлау қорлары қаражатының мақсатты жұмсалуды Қазақстан Республикасының Президенттігіне кандидат қаттамасыз етеді.

Қазақстан Республикасының Президенттігіне кандидат өзінің сайлау қорына қаражаттың түсу есебін, сондай-ақ олардың жұмсалуды есебін жүргізеді. Есеп түсімінің әр түрі бойынша, күні, теңгедегі сомасы және осы қаражатты аударған нақты жеке және заңды тұлғаның атауы көрсетіле отырып, жүргізіледі. Шығыстар тізілімінде: ақшаның шотқа түскен күні, ақшаның екінші деңгейдегі банкте алынған күні, сомасы, әрбір төлем құжаты бойынша төлемнің мақсаты жазылады.

«Арнаулы уақытша шот ашу және сайлау қорының қаражатын жұмсау қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Орталық сайлау комиссиясының 1999 жылғы 7 тамыздағы № 19/222 қаулысы).

Осы мақсаттарда кез келген басқа көздерден өзге ақша тартуға, сайлау науқаны барысында кандидаттар пайдаланатын, кандидаттардың сайлау қорлары қаражатынан ақысы төленбеген жеке және заңды тұлғалардың кез келген тауарын, жұмысы мен қызметін қабылдауға, аталған жеке және заңды тұлғаларға осы қызметтердің көрсетілгені үшін кандидат тарапынан жәрдемнің кез келген түріне тыйым салынады.

Кандидат өз кандидатурасын алып тастаған немесе кандидатты ұсыну немесе кандидатты тіркеу туралы шешімнің күші жойылған жағдайда сайлау қорына түскен ақша қаражаты оны қосқан азаматтар мен ұйымдарға дереу қайтарылуға жатады. Бұл ретте аталған қаражатты қайтаруға байланысты шығыстар оларды енгізген азаматтар мен ұйымдар есебінен жабылады.

Арнаулы уақытша шоттар бойынша барлық қаржылық операциялар сайлаудың алдындағы күні сағат 18-де тоқтатылады.

Сайлау қорытындылары анықталғаннан кейін бес күннен кешіктірмей кандидат ҚР ОСК-ға өзінің сайлау қорының қаражатын пайдаланғаны жөнінде есеп беруге міндетті. Сайлау қорының сайлау науқаны мақсаттарына жұмсалмай қалған ақшалай қаражатының үштен екісі республикалық бюджетке жіберіледі, ал үштен бірі кандидатқа қайтарылады.

Қорға келіп түскен ақшаның жалпы сомасы және оның көздері туралы ақпаратты ҚР ОСК сайлау қорытындылары жарияланғаннан кейін он күн ішінде БАҚ-та жариялайды.

Кандидаттың Сайлау туралы Конституциялық заңда белгіленген қағидаларды, сондай-ақ ҚР ОСК белгілеген сайлау қорлары қаражатын жұмсау тәртібін бұзуы - кандидатты тіркеу туралы шешімнің күшін жоюға, ал сайлау өткізілгеннен кейін кандидаттың Президент ретінде тіркелуіне дейін тиісті аумақ бойынша сайлауды жарамсыз деп тануға әкеп соғады.

Сайлау алдындағы үгітті жүргізудің жалпы шарттары

«ҚР-дағы сайлау туралы» Конституциялық заңының 27, 28-баптары)

Сайлау алдындағы үгіт тіркеу аяқталған кезден басталады және 2022 жылғы 19 қарашада жергілікті уақыт бойынша нөл сағатта аяқталады.

Сайлау тағайындалған кезден бастап, Қазақстан Республикасының Президенттігіне кандидаттарға, сондай-ақ олардың атынан немесе оларды қолдап кез келген жеке және заңды тұлғаларға, ойын-сауық және спорттық іс-шараларын ұйымдастыруды қоспағанда, қайырымдылық іс-шараларын өткізуге тыйым салынады.

Кандидатқа сайлау алдындағы үгітті жүргізуге байланысты қызмет көрсететін жеке және заңды тұлғаларда қызметтерді қабылдауға жазбаша келісімі болуға тиіс. Жазбаша келісімі жоқ тұлғалардың заңнамада белгіленген жауаптылығы болады.

Кандидаттардың өздері сайлау алдындағы бағдарламаларын баспасөзде және басқа да БАҚ-та үгіттеуге және насихаттауға құқылы.

Сайлау болатын күні және оның қарсаңындағы күні кез келген сайлау алдындағы үгітке тыйым салынады.

Сайлау алдындағы үгіт төмендегіше жүзеге асырылады:

бұқаралық ақпарат құралдары арқылы

сайлау алдындағы жария іс-шараларды (сайлау алдындағы жиналыстарды және сайлаушылармен кездесулерді, сайлау алдындағы жария пікір таластар мен пікір таластар мен пікір алысуларды, митингілерді, шерулерді, демонстрацияларды және өзге де сайлау алдындағы іс-шараларды!), сондай-ақ кандидаттардың және олардың сенім білдірген адамдарының сайлаушылармен жеке кездесулерін өткізу жолымен

баспа, дыбыс-бейне және өзге де үгіт материалдарын шығару және (немесе) тарату жолымен

Сайлау алдындағы үгітті жүргізуге, кез келген сайлау алдындағы үгіт материалдарын таратуға тыйым салынады:

мемлекеттік органдарға, жергілікті өзін-өзі басқару органдарына, сондай-ақ олардың лауазымды адамдарына қызметтік міндеттерін орындау кезінде

қарулы күштердің басқа да әскерлердің және әскери қызметшілеріне, ұлттық қауыпсіздік органдарының құқық қорғау органдарының қызметкерлеріне және судьяларға

сайлау комиссияларының мүшелеріне

діни бірлестіктерге

Кандидаттарға сайлау алдындағы үгітті жүргізу үшін БАҚ-қа тең жағдайда қол жеткізуге кепілдік беріледі.

БАҚ тіркелген кандидаттарға шарттық негізде эфир уақытын, баспасөз бетінен орын береді. БАҚ-та кандидаттарға эфир уақытын, баспасөз бетінен

орын беру туралы шарттың талаптары белгілі бір кандидатқа артықшылық туғызбауға тиіс.

Бұқаралық ақпарат құралы кандидаттардың біріне эфир уақытын, баспасөз бетінен орын бөлуге берген келісімі басқа да кандидаттарға эфир уақытын, баспасөз бетінен орын бөлуге келісім беруі болып табылады.

Кандидаттардың бұқаралық ақпарат құралдарына шығуының кезектілігі жазбаша өтініштердің келіп түсу ретімен не егер өтініштер бір мезгілде келіп түссе, жеребе бойынша белгіленеді.

Кандидаттардың телевизия мен радиода сөйлеп жатқан сөздерін бөлуге және сөйлеген сөздеріне іле-шала, сондай-ақ баспа басылымдарындағы сөздеріне сол нөмірде түсініктеме жасауға тыйым салынады.

Кандидаттар не олардың сенім білдірген адамдары болып тіркелген журналистердің, БАҚ редакциялары лауазымды адамдарының сайлауды БАҚ арқылы көрсетуге қатысуына құқығы жоқ.

Әкімдіктер тиісті сайлау комиссияларымен бірлесіп барлық кандидаттар үшін үгіттік баспа материалдарын орналастыру үшін орын белгілейді және оларды стендтермен, тақталармен, тұғырлықтармен жарақтандырады. Үгіттік баспа материалдары барлық кандидаттар үшін тең құқықтарды қамтамасыз ететін жағдайда орналастырылады.

Кандидаттар үгіттік баспа материалдарын тиісті объект иесінің рұқсатымен өзге де орындарда іліп қоюға құқылы.

Үгіт материалдарын ескерткіштерге, ескерткіш тұғырларға, тарихи, мәдени немесе сәулеттік құндылығы бар үйлер мен ғимараттарға, сондай-ақ дауыс беруге арналған үй-жайларға іліп қоюға тыйым салынады.

Әкімдіктер және жергілікті өзін-өзі басқару органдары кандидаттарға сайлаушылармен кездесуі үшін шарттық негізде үй-жай береді. Үй-жай беру шарты барлық кандидаттар үшін бірдей және тең болуға тиіс.

Сайлау комиссиялары әкімдіктермен және жергілікті өзін-өзі басқару органдарымен бірлесіп, бөлінген үй-жайда кандидаттардың сайлаушылармен кездесулер кестесін жасайды және оны БАҚ-та жариялайды.

Сайлау комиссиясының үй-жайы мен дауыс беруге арналған үй-жайда кандидаттың фотосуретімен және ҚР ОСК белгілеген мәліметтердің стандартты жиынтығымен, бір нысанда кандидаттар туралы ақпарат орналастырылады.

Сайлау науқаны үшін арнайы әзірленген баспа материалдарын, соның ішінде безендірілген материалдарды, сондай-ақ омырауға тағатын белгілерді, жалауларды, жалаушаларды тегін таратуды қоспағанда, сайлаушыларға тегін немесе жеңілдік шарттарымен тауарлар, бағалы қағаздар беріп, қызметтер көрсету, сондай-ақ лотереялар, қайырымдылық акцияларын өткізу, ақша төлеу не осындайларға уәде беру арқылы сайлау алдындағы үгітті жүргізу сайлау алдындағы жөнсіз үгіт деп саналады. Сайлау алдындағы жөнсіз үгітті жүргізуге тыйым салынады.

Кандидаттың, сондай-ақ олардың сенім білдірген адамдарының жоғарыда аталған ережелерді бұзуы кандидатты тіркеу туралы шешімнің күшін жоюға әкеп соғады.

Қандай да бір адамның бейнесін - оның жазбаша келісімінсіз, ал ол қайтыс болған жағдайда мұрагерлерінің жазбаша келісімінсіз пайдалану арқылы сайлау алдындағы үгіт жүргізуге тыйым салынады.

Мемлекеттік органдардың лауазымды адамдары болып табылатын кандидаттарға өзінің лауазымдық немесе қызмет жағдайының артықшылықтарын пайдалануға тыйым салынады.

Республикалық бюджет және кандидаттардың сайлау қорлары қаражатынан төленбеген сайлау науқаны барысында кандидат пайдаланатын жеке және заңды тұлғалардың кез келген тауарларын, жұмыстарын және көрсетілетін қызметтерін тартуға және қабылдауға тыйым салынады.

Қазақстан Республикасының Президенттігіне кандидаттың сайлау алдындағы бағдарламасы

(«ҚР-дағы сайлау туралы» Конституциялық заңының 27, 28-баптары)

Президенттікке кандидаттың сайлау алдындағы бағдарламасында мынадай идеялар уағыздалмауға тиіс:

Республиканың конституциялық құрылысын күштеп өзгерту

оның тұтастығын бұзу

мемлекет қауіпсіздігіне нұқсан келтіру

әлеуметтік, нәсілдік, ұлттық, діни, тектік-топтық және рулық араздықты қоздыру, қатыгездікпен зорлық-зомбылыққа бас ұру.

заңдарда көзделмеген әскерилендірілген құралымдар құру

Аталған талаптар бұзылған жағдайда ҚР ОСК кандидатты тіркеуден бас тартуға, ал кандидат мұндай сайлау алдындағы бағдарламаны тіркелгеннен кейін ұсынған жағдайда – кандидатты тіркеу туралы шешімнің күшін жоюға құқылы.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ПРЕЗИДЕНТІН САЙЛАУ

(«ҚР-дағы сайлау туралы» Конституциялық заңының 62, 63, 64, 65, 66-баптары)

Республика Президентін сайлау кезіндегі дауыстарды санау

Президент сайлауында дауыстарды санау нәтижелері аумақтық сайлау комиссияларының мәжілістерінде белгіленеді және хаттамаға енгізіледі, оған комиссия төрағасы мен мүшелері қол қойып, екі күн мерзім ішінде Орталық сайлау комиссиясына жолданады.

Қайта дауыс беру

Егер сайлау бюллетеніне екіден артық Президенттікке кандидаттар енгізіліп және олардың бірде-біреуі сайланбай қалса, Орталық сайлау комиссиясы ең көп дауыс алған екі кандидат бойынша Президент сайлауы жөнінде қайта дауыс беру тағайындайды. Кандидаттардың біреуі шығып қалған жағдайда, сайлау бюллетеніне неғұрлым көп дауыс алған келесі кандидат енгізіледі.

Қайта дауыс беру «ҚР-дағы сайлау туралы» Конституциялық заңның талаптарын сақтай отырып екі ай мерзімнен кешіктірілмей өткізіледі. Қайта дауыс беруді өткізу туралы бұқаралық ақпарат құралдарында хабарланады.

Қайта сайлау

Егер Президент сайлауы жарамсыз деп танылса, не қайта дауыс беру сайланған Президентті анықтауға мүмкіндік бермесе, Орталық сайлау комиссиясы Президент сайлауын қайта тағайындайды.

Қайта сайлау алғашқы сайлаудан кейін екі ай мерзімнен кешіктірілмей өткізіледі. Дауыс беру бастапқы сайлауды өткізу үшін жасалған тізім бойынша және сол сайлау учаскелерінде өткізіледі.

Сайлау комиссияларының құрамдарын қалыптастыру, Президенттікке кандидаттар ұсыну мен тіркеу, басқа да сайлау шаралары «ҚР-дағы сайлау туралы» Конституциялық заңда белгіленген тәртіп бойынша жүзеге асырылады. Бұл ретте сайлау шаралары мерзімінің қысқартылуын Орталық сайлау комиссиясы анықтайды.

Қайта сайлау өткізу туралы бұқаралық ақпарат құралдарында хабарланады.

Республика Президенті сайлауының қорытындыларын анықтау және жариялау

Орталық сайлау комиссиясы аумақтық сайлау комиссиясы хаттамаларының негізінде сайлаудан кейін жеті күндік мерзімнен кешіктірмей Президент сайлауының қорытындыларын белгілейді және тиісті қаулы қабылдайды.

Республика Президенті болып:

1) дауыс беруге қатысқан сайлаушылардың елу процентінен астамының дауысын алған;

2) қайта дауыс беру кезінде, басқа кандидатпен салыстырғанда, дауыс беруге қатысқан сайлаушылардың көпшілік дауысын алған.

Қазақстан Республикасының Президенті сайлауының қорытындылары туралы хабарламаны ҚР ОСК БАҚ-та сайлау өткізілген күннен бастап он күннен кешіктірмей жариялайды.

Сайланған Қазақстан Республикасы Президентін тіркеу

Орталық сайлау комиссиясы аумақтық сайлау комиссияларының хаттамалары негізінде сайлау өткізген күннен бастап жеті күн мерзім ішінде сайланған Республика Президентін тіркейді.

Егер учаскелердің немесе әкімшілік бөліністердің жалпы санының кемінде төрттен бір бөлігінде:

1) сайлау жарамсыз деп танылса;

2) не оның барысында немесе дауысты санау не дауыс беру нәтижелерін анықтау кезінде «ҚР-дағы сайлау туралы» Конституциялық заңды бұзу орын алса, Орталық сайлау комиссиясы тиісті сайлау комиссияларының ұсынысы, азаматтардың арыздары бойынша сайланған Президентті тіркеуден бас тартуы мүмкін.

«ҚР-дағы сайлау туралы» Конституциялық заңның 66- баптың 2-тармағында көрсетілген ретпен қабылданған Орталық сайлау комиссиясының шешіміне Президенттікке кандидат оның қабылданған күнінен бастап он күн ішінде Жоғарғы Сотқа шағым бере алады, ол он күн мерзім ішінде түпкілікті шешім қабылдайды.

**Қазақстан Республикасының Президенттігіне
кандидаттардың мемлекеттік тілді еркін меңгергендігін анықтау
жөніндегі лингвистикалық комиссияны құру туралы**

Қазақстан Республикасы Конституциясының 41-бабының 2-тармағына, «Қазақстан Республикасындағы сайлау туралы» Қазақстан Республикасының 1995 жылғы 28 қыркүйектегі Конституциялық заңының 54-бабына, «Қазақстан Республикасының Конституциясы 41-бабының 2-тармағын ресми түсіндіру туралы» Қазақстан Республикасы Конституциялық Кеңесінің 1998 жылғы 9 қазандағы № 9/2 қаулысына сәйкес Қазақстан Республикасының Орталық сайлау комиссиясы **ҚАУЛЫ ЕТЕДІ:**

Қазақстан Республикасының Президенттігіне кандидаттардың мемлекеттік тілді еркін меңгергендігін анықтау жөніндегі лингвистикалық комиссия осы қаулыға қосымшаға сәйкес құрамда құрылсын.

Қазақстан Республикасы Орталық сайлау комиссиясының «Қазақстан Республикасының Президенттігіне кандидаттардың мемлекеттік тілді еркін меңгергендігін анықтау жөніндегі лингвистикалық комиссия құру туралы» 2015 жылғы 27 ақпандағы № 6/263, «Қазақстан Республикасы Орталық сайлау комиссиясының 2015 жылғы 27 ақпандағы № 6/263 қаулысына өзгеріс енгізу туралы» 2019 жылғы 19 сәуірдегі № 14/241 қаулыларының күші жойылды деп танылсын.

Осы қаулы бұқаралық ақпарат құралдарында жариялансын.

Төраға

Н. Әбдіров

Хатшы

М. Ерман

Астана қаласы,
2022 жылғы 28 қыркүйек
№ 72/555

Мемлекеттік саяси және әкімшілік қызметшілер лауазымдарының ТІЗІЛІМІ

Қазақстан Республикасының Премьер-Министрі, оның бірінші орынбасары мен орынбасарлары

Қазақстан Республикасының Мемлекеттік кеңесшісі

Қазақстан Республикасы Президенті Әкімшілігінің Басшысы, Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті – Елбасы Кеңесінің Басшысы, Қазақстан Республикасы Президенті Әкімшілігі Басшысының бірінші орынбасары мен орынбасарлары, Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті – Елбасы Кеңесі Басшысының орынбасарлары

Қазақстан Республикасы Конституциялық Кеңесінің Төрағасы және мүшелері

Қазақстан Республикасы Орталық сайлау комиссиясының Төрағасы, төрағаның орынбасары, хатшысы мен мүшелері

Қазақстан Республикасы Президентінің көмекшісі – Қауіпсіздік Кеңесінің хатшысы, оның бірінші орынбасары және орынбасарлары

Қазақстан Республикасы Жоғары Сот Кеңесінің Төрағасы

Республикалық бюджеттің атқарылуын бақылау жөніндегі есеп комитетінің төрағасы мен мүшелері

Қазақстан Республикасы Президенті Кеңесінің бастығы, оның орынбасарлары

Қазақстан Республикасы Президентінің көмекшілері

Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті – Елбасының көмекшілері

Қазақстан Республикасы Президентінің кеңесшілері

Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті – Елбасының кеңесшілері

Қазақстан Республикасының Президентіне тікелей бағынатын және есеп беретін мемлекеттік органдардың басшылары, олардың бірінші орынбасарлары мен орынбасарлары

Қазақстан Республикасының министрлері, олардың бірінші орынбасарлары мен орынбасарлары

Облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың әкімдері, олардың бірінші орынбасарлары мен орынбасарлары

Қазақстан Республикасының Төтенше және Өкілетті елшілері

Халықаралық ұйымдар жанындағы Қазақстан Республикасының Тұрақты өкілі

Халықаралық ұйымдар жанындағы Қазақстан Республикасының Өкілетті өкілі

Қазақстан Республикасы Премьер-Министрі Кеңсесінің Басшысы, оның орынбасарлары

Адам құқықтары жөніндегі уәкіл

Қазақстан Республикасы Президенті Әкімшілігінің, Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті – Елбасы Кеңсесінің, Қазақстан Республикасының Қауіпсіздік Кеңесі Аппаратының бөлім меңгерушілері және өзге де құрылымдық бөлімшелерінің басшылары, олардың бірінші орынбасарлары мен орынбасарлары

Қазақстан Республикасы Президентінің арнаулы өкілдері

Қазақстан Республикасы Президенті Архивінің директоры, оның орынбасарлары

Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті – Елбасы кітапханасының директоры, директорының орынбасарлары

"Қоғамдық келісім" республикалық мемлекеттік мекемесінің директоры

Қазақстан Республикасы Президенті жанындағы "Орталық коммуникациялар қызметі" республикалық мемлекеттік мекемесінің директоры

Қазақстан Республикасы Стратегиялық жоспарлау және реформалар агенттігінің Ұлттық статистика бюросының басшысы

Қазақстан Республикасы Парламентінің Сенаты және Мәжілісі аппараттарының басшылары және олардың орынбасарлары

Қазақстан Республикасы Президенті Әкімшілігі құрылымдық бөлімшесінің мемлекеттік инспекторлары

Облыстардың әкімшілік орталығы болып табылатын қалалардың, облыстық маңызы бар қалалардың, облыстар аудандарының және қалалардағы аудандардың әкімдері

Қазақстан Республикасы Президенті Іс Басқармасы ведомстволарының басшылары және олардың орынбасарлары

2022 жылғы 20 қарашаға тағайындалған Қазақстан Республикасы Президентінің кезектен тыс сайлауында Қазақстан Республикасының Президенттігіне кандидатқа қол қою парақтарын беру және оны қолдап қойылған қолдардың растығын тексеру мерзімдерін қысқарту туралы

«Қазақстан Республикасындағы сайлау туралы» Қазақстан Республикасының 1995 жылғы 28 қыркүйектегі Конституциялық заңы 12-бабының 2) тармақшасына, 14-бабының 2) тармақшасына, 56 және 66-1-баптарына сәйкес Қазақстан Республикасының Орталық сайлау комиссиясы **ҚАУЛЫ ЕТЕДІ:**

1. Қазақстан Республикасының Президенттігіне кандидатты қолдап қол жинауға арналған қол қою парақтары оның Қазақстан Республикасының Конституциясында және «Қазақстан Республикасындағы сайлау туралы» 1995 жылғы 28 қыркүйектегі Конституциялық заңында белгіленген талаптарға сәйкестігі тексерілгеннен кейін күнтізбелік екі күн ішінде берілетін болып белгіленсін.

2. Аумақтық сайлау комиссияларының Қазақстан Республикасының Президенттігіне кандидатты қолдайтын қолдардың растығын тексеру мерзімі күнтізбелік он күннен бес күнге дейін қысқартылсын.

3. Осы қаулы облыстық, республикалық маңызы бар қалалардың және Республика астанасының сайлау комиссияларына жіберілсін.

4. Осы қаулы бұқаралық ақпарат құралдарында жариялансын.

Төраға

Н. Әбдіров

Хатшы

М. Ерман

Астана қаласы,
2022 жылғы 26 қыркүйек
№ 69/550

Президенттігіне кандидаттың
денсаулығының жай-күйі
туралы медициналық
қорытындыға қойылатын
талаптарға қосымша

**Қазақстан Республикасының Президенттігіне кандидаттың
Қазақстан Республикасының Президенттігіне кандидат ретінде
тіркеуге кедергі келтіретін аурулардың тізбесі туралы
20__ жылғы «__» _____ анықтама**

Жеке тұлғаға берілді (Выдана физическому лицу)

Тегі (Фамилия) _____

Аты (Имя) _____

Әкесінің аты (Отчество) _____

(болған кезде / при наличии)

Тұған күні (дата рождения) _____ Жынысы (пол) _____

Үйінің мекенжайы, телефоны (домашний телефон) _____
адрес, _____

Жұмыс орны (место работы) _____

Психиатр-дәрігердің қорытындысы:

(ТАӘ) (ФИО) қолы (подпись и печать врача-психиатра)

Мөр орны (ұйым)

Место печати (организации)

**2022 жылғы 20 қарашаға тағайындалған
Қазақстан Республикасы Президентінің кезектен тыс сайлауында
Қазақстан Республикасының Президенттігіне кандидаттың
республикалық бюджет қаражатынан жабылатын шығыстарының
мөлшерлерін белгілеу туралы**

«Қазақстан Республикасындағы сайлау туралы» 1995 жылғы 28 қыркүйектегі Қазақстан Республикасы Конституциялық заңының 28-бабының 3-тармағына, 33-бабының 2-тармағына сәйкес Қазақстан Республикасының Орталық сайлау комиссиясы **ҚАУЛЫ ЕТЕДІ:**

1. Қазақстан Республикасының Президенттігіне кандидаттың республикалық бюджет қаражатынан жабылатын шығыстарының мынадай мөлшерлері белгіленсін:

бағдарламаны теледидар, радио арқылы баяндау және мерзімді баспасөз басылымдарында екі мақала жариялау - 9 012 600 (тоғыз миллион он екі мың алты жүз) теңге;

сайлау алдындағы жария іс-шараларды өткізу және үгіт материалдарын шығару – 800 000 (сегіз жүз мың) теңге;

көліктік шығыстар - 500 000 (бес жүз мың) теңге.

2. Осы қаулы Қазақстан Республикасы Орталық сайлау комиссиясының интернет-ресурсында жариялансын.

Төраға

Н. Әбдіров

Хатшы

М. Ерман

Астана қаласы,
2022 жылғы 28 қыркүйек
№ 72/556

Мазмұны

Жалпы ақпарат.....	3
Қазақстан Республикасының Президенттігіне кандидаттар ұсыну және тіркеу	5
Сайлау алдындағы үгіт.....	16
Қазақстан Республикасының Президентін сайлау.....	21
Қосымшалар.....	23

Центральная избирательная комиссия Республики Казахстан

**ПАМЯТКА
ДЛЯ КАНДИДАТОВ В ПРЕЗИДЕНТЫ РЕСПУБЛИКИ
КАЗАХСТАН И ИХ ДОВЕРЕННЫХ ЛИЦ**

Астана, 2022

ОБЩАЯ ИНФОРМАЦИЯ

Конституция Республики Казахстан

(извлечение)

Статья 2

1. Республика Казахстан является унитарным государством с президентской формой правления.

Статья 40

1. Президент Республики Казахстан является главой государства, его высшим должностным лицом, определяющим основные направления внутренней и внешней политики государства и представляющим Казахстан внутри страны и в международных отношениях.

2. Президент Республики - символ и гарант единства народа и государственной власти, незыблемости Конституции, прав и свобод человека и гражданина.

3. Президент Республики обеспечивает согласованное функционирование всех ветвей государственной власти и ответственность органов власти перед народом.

Статья 41

1. Президент Республики Казахстан избирается в соответствии с конституционным законом совершеннолетними гражданами Республики на основе всеобщего, равного и прямого избирательного права при тайном голосовании сроком на семь лет.

2. Президентом Республики Казахстан может быть избран гражданин Республики по рождению, не моложе сорока лет, свободно владеющий государственным языком, проживающий в Казахстане последние пятнадцать лет и имеющий высшее образование. Конституционным законом могут устанавливаться дополнительные требования к кандидатам в Президенты Республики.

3-1. Внеочередные президентские выборы назначаются решением Президента Республики и проводятся в порядке и сроки, установленные конституционным законом.

5. Кандидат, набравший более пятидесяти процентов голосов избирателей, принявших участие в голосовании, считается избранным. В случае, если ни один из кандидатов не набрал указанного числа голосов, проводится повторное голосование, в котором участвуют два кандидата, набравшие большее число голосов. Избранным считается кандидат, набравший большее число голосов избирателей, принявших участие в голосовании.

Конституционный закон Республики Казахстан «О выборах в Республике Казахстан» (извлечение)

Статья 3. Принципы избирательного права

1. Выборы Президента, депутатов Мажилиса Парламента и маслихатов, членов иных органов местного самоуправления Республики проводятся на основе всеобщего, равного и прямого избирательного права при тайном голосовании.

Статья 4. Всеобщее избирательное право

1. Всеобщее активное избирательное право - право граждан Республики участвовать в голосовании на выборах по достижении восемнадцатилетнего возраста, вне зависимости от происхождения, социального, должностного и имущественного положения, пола, расы, национальности, языка, отношения к религии, убеждений, места жительства или любых иных обстоятельств.

3. В выборах не участвуют граждане, признанные судом недееспособными, а также содержащиеся в местах лишения свободы по приговору суда.

4. Не может быть кандидатом в Президенты Республики Казахстан, в депутаты Парламента Республики Казахстан, в том числе по партийным спискам, маслихатов, а также кандидатом в члены иного органа местного самоуправления:

1) лицо, имеющее судимость, которая не погашена или не снята в установленном законом порядке;

2) лицо, вина которого в совершении коррупционного преступления и коррупционного правонарушения в установленном законом порядке признана судом.

Статья 51-1. Внеочередные выборы Президента Республики

Внеочередные президентские выборы назначаются решением Президента Республики и проводятся в течение двух месяцев со дня их назначения.

Статья 54. Требования, предъявляемые к кандидату в Президенты Республики

1. Для избрания Президентом гражданин должен удовлетворять требованиям, установленным пунктом 2 статьи 41 Конституции, иметь опыт работы на государственной службе или на выборных государственных должностях, составляющий не менее 5 лет, а также обладать активным избирательным правом в соответствии с пунктами 2 и 3 статьи 33 Конституции и настоящим Конституционным законом.

Статья 66-1. Проведение внеочередных выборов Президента Республики

Внеочередные президентские выборы проводятся в соответствии с правилами, установленными настоящим Конституционным законом для очередных выборов Президента. Сроки проведения избирательных мероприятий определяются Центральной избирательной комиссией.

ВЫДВИЖЕНИЕ И РЕГИСТРАЦИЯ КАНДИДАТА В ПРЕЗИДЕНТЫ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

Выдвижение кандидатов в Президенты Республики Казахстан

(статья 55, 66-1 Конституционного закона «О выборах в РК»)

Право выдвижения кандидатов в Президенты принадлежит:

Республиканским общественным объединениям,
зарегистрированным в установленном порядке в лице
их высших органов

Республиканское общественное объединение **вправе выдвигать только одного кандидата**. При этом лицо, выдвинутое высшим органом республиканского общественного объединения кандидатом в Президенты, может не являться членом данного республиканского общественного объединения.

Решение о выдвижении кандидата в Президенты принимается **большинством голосов** от общего числа членов высшего органа республиканского общественного объединения и оформляется выпиской из протокола.

В выписке указывается дата заседания высшего органа республиканского общественного объединения, общее число членов высшего органа республиканского общественного объединения и число членов, поддержавших решение о выдвижении кандидата в Президенты.

Решение высшего органа республиканского общественного объединения:

- 1) доводится до сведения кандидата в Президенты;
- 2) вместе с заявлением кандидата в Президенты о согласии баллотироваться, его биографическими данными и документом, удостоверяющим внесение кандидатом избирательного взноса, представляется в Центральную избирательную комиссию Республики Казахстан (далее – ЦИК РК).

Выдвижение кандидатов в Президенты Республики Казахстан начинается **23 сентября** и заканчивается в **18 часов 11 октября 2022 года**.

Форма заявления о согласии
баллотироваться кандидатом
в Президенты Республики Казахстан

общественного объединения)

Заявление

Я, _____
(фамилия, имя, отчество (при его наличии))

гражданин Республики Казахстан по рождению, _____
(число, месяц, год рождения)
согласен баллотироваться кандидатом в Президенты Республики Казахстан от
_____ (наименование выдвинувшего республиканского общественного объединения)

Удостоверение личности (паспорт) № _____ серия _____
выдано _____
(кем, когда)

Постоянно проживаю в Республике Казахстан последние _____ лет
(года).

Имею высшее образование.

Имею опыт работы на государственной службе или на выборных
государственных должностях _____ лет (года).

Прилагаю:

- копию документа, удостоверяющего личность;
- биографические данные;
- копия (и) диплома (-ов) на __ листах;
- сведения об опыте работы на государственной службе или на выборных
государственных должностях;
- документ, удостоверяющий внесение избирательного взноса.

_____ (подпись) _____ (инициал имени, фамилия)

_____ 2022 года
(дата подачи заявления)

БИОГРАФИЧЕСКИЕ ДАННЫЕ
кандидата в Президенты Республики Казахстан

1. Фамилия, имя, отчество (при его наличии) на государственном языке _____

Фамилия, имя, отчество (при его наличии) на русском языке _____

2. Пол _____ 3. Число, месяц и год рождения _____

4. Место рождения _____
(село, поселок, город, район,

_____ область Республики Казахстан)

5. Являюсь гражданином Республики Казахстан по рождению _____
(да, нет)

6*. Национальность _____

7. Образование высшее _____
наименование высшего учебного заведения и его местонахождение, год окончания

8. Имею опыт работы на государственной службе или на выборных
государственных должностях: _____
(место работы, должность, период работы: месяц, год)

9. Проживаю на территории Республики Казахстан _____

(с какого времени: число, месяц, год для установления срока 15-летнего проживания в
Республике Казахстан)

10. Выдвинут кандидатом в Президенты Республики Казахстан

_____ (наименование республиканского общественного объединения)

11*. Состою членом политической партии _____

_____ (наименование политической партии)

12. Адрес места жительства: _____
(область, район, город)

13. Удостоверение личности (паспорт) № _____ серия _____ выдано
_____ (кем и когда)

ИИН _____

14. Фамилия, имя, отчество супруги (супруга) _____

ИИН _____

Личная подпись _____ 2022 года
(дата заполнения)

* В соответствии с пунктом 1 статьи 19 Конституции Республики Казахстан сведения о его национальной и партийной принадлежности заполняются по усмотрению кандидата в Президенты Республики Казахстан.

Избирательный взнос кандидата в Президенты Республики Казахстан

(пункт 2 статьи 54 Конституционного закона «О выборах в РК»)

Кандидат в Президенты вносит на счет ЦИК РК избирательный взнос в пятидесятикратном размере установленной законодательством минимальной заработной платы - 3 000 000 (три миллиона) тенге. В 2022 году установленный размер МЗП составляет 60 000 тенге.

Контрольный счет наличности (КСН) временного размещения денег Центральной избирательной комиссии для перечисления избирательного взноса кандидата в Президенты Республики Казахстан

ГУ «Центральная избирательная комиссия Республики Казахстан»

БИН 940740000892

ИИК KZ940705016900001002

РГУ «Комитет казначейства Министерства финансов РК»

БИК KCMFKZ2A

Код 6900001, Кбе 11

КНП 171

В назначении платежа необходимо указать «Избирательный взнос кандидата в Президенты РК Ф.И.О.»

Внесенный взнос возвращается кандидату в случаях, если по итогам выборов кандидат избран Президентом Республики или по итогам голосования кандидат набрал не менее 5 процентов голосов избирателей, принявших участие в голосовании, а также в случае смерти кандидата.

Во всех остальных случаях внесенный взнос возврату не подлежит и обращается в доход республиканского бюджета.

Установление соответствия кандидата в Президенты Республики Казахстан предъявляемым к нему требованиям

(статья 54 Конституционного закона «О выборах в РК»)

Соответствие кандидата в Президенты предъявляемым к нему Конституцией и Конституционным законом Республики Казахстан «О выборах в Республике Казахстан» требованиям, устанавливается ЦИК РК в течение пяти дней с момента представления выписки из протокола заседания высшего органа республиканского общественного объединения о выдвижении кандидата вместе с заявлением кандидата о согласии баллотироваться и документом, удостоверяющим внесение кандидатом избирательного взноса.

Факт проживания последние пятнадцать лет в Республике Казахстан кандидата в Президенты устанавливается ЦИК РК.

Процедура установления свободного владения кандидатом в Президенты Республики Казахстан государственным языком определяется постановлением

ЦИК РК в соответствии с решением Конституционного Совета Республики об официальном толковании пункта 2 статьи 41 Конституции.

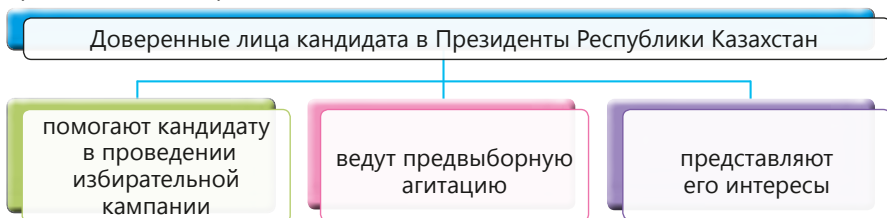
Постановление ЦИК РК от 28 сентября 2022 года № 72/555 «Об образовании лингвистической комиссии по установлению свободного владения кандидатами в Президенты Республики Казахстан государственным языком» (приложение 1).

Процедура установления свободного владения кандидатом государственным языком не распространяется на действующего Президента Республики, кандидатура которого повторно выдвинута на следующий срок полномочий.

Доверенные лица кандидатов в Президенты Республики Казахстан

(статья 31 Конституционного закона «О выборах в РК»)

Кандидаты вправе иметь доверенных лиц, которые помогают им в проведении избирательной кампании, ведут предвыборную агитацию, представляют интересы кандидатов.

Доверенное лицо должно быть гражданином Республики Казахстан, не может быть членом какой бы то ни было избирательной комиссии, лицом, занимающим должность политического государственного служащего *(приложение 2)*.

Кандидаты определяют доверенных лиц по своему усмотрению в количестве, не превышающем трех человек на каждый избирательный участок и сообщают о них для регистрации в соответствующую избирательную комиссию.

Регистрацию доверенных лиц кандидатов в Президенты Республики Казахстан осуществляют соответствующие территориальные избирательные комиссии.

Кандидаты в Президенты Республики Казахстан, после установления ЦИК РК их соответствия требованиям Конституции Республики Казахстан, Конституционного закона о выборах, обращаются с заявлением о регистрации доверенных лиц в соответствующие избирательные комиссии. К заявлению прилагается список доверенных лиц в бумажном виде и на электронном носителе.

Заявление о регистрации доверенных лиц кандидатов подписывается лично кандидатом или уполномоченными им лицами по доверенности.

Если заявление и список доверенных лиц подписан иным лицом на основании нотариально удостоверенной доверенности, то к заявлению прилагается копия доверенности.

Лица, предлагаемые кандидатом в качестве доверенных лиц, представляют в соответствующую избирательную комиссию заявление о своем согласии быть доверенным лицом.

Решение о регистрации или об отказе в регистрации доверенных лиц кандидатов принимается соответствующей избирательной комиссией в течение двух календарных дней после поступления заявления и оформляется протоколом избирательной комиссии.

Соответствующая избирательная комиссия после регистрации доверенных лиц выдает им удостоверения.

Соответствующая избирательная комиссия отказывает в регистрации или отменяет решение о регистрации доверенного лица кандидата, политической партии в случаях, если лицо:

- 1) не является гражданином Республики Казахстан;
- 2) является членом избирательной комиссии;
- 3) занимает должность политического государственного служащего в соответствии с Указом Президента Республики Казахстан от 18 января 2021 года № 495 «Об утверждении Реестра должностей государственных служащих».

Решение об отмене регистрации доверенных лиц кандидатов принимается избирательной комиссией в течение двух календарных дней с момента выявления несоответствия и оформляется протоколом, который в течение двадцати четырех часов доводится до сведения кандидата, политической партии, участковых комиссий.

Соответствие доверенного лица требованиям пункта 4 статьи 31 Конституционного закона о выборах устанавливается на основании представленных кандидатом документов (заявления о согласии быть доверенным лицом).

Доверенные лица обладают правами, имеют обязанности наблюдателей политических партий, иных общественных объединений, некоммерческих организаций Республики Казахстан и действуют в пределах полномочий, предоставленных им в письменной форме кандидатом (п.5 ст. 31).

В день голосования с момента открытия избирательного участка для голосования и до установления результатов голосования при подсчете голосов избирателей на избирательном участке **вправе одновременно присутствовать по одному доверенному лицу от каждого кандидата**, по одному представителю от каждого средства массовой информации при наличии служебного удостоверения и задания редакции и по одному наблюдателю от каждой политической партии, иного общественного объединения, других некоммерческих организаций Республики Казахстан и наблюдатели иностранных государств и международных организаций, которых вправе сопровождать переводчик.

Доверенные лица утрачивают свой статус по завершении избирательной кампании, по личной инициативе, по решению кандидата, а также в случаях отмены регистрации кандидата, нарушения Конституционного закона о выборах.

Форма заявления о регистрации доверенных лиц

В _____ избирательную комиссию
(наименование комиссии)
от _____
(фамилия, имя, отчество (при его наличии) кандидата)

Заявление о регистрации доверенных лиц

Прошу зарегистрировать доверенными лицами граждан Республики Казахстан согласно приложению.

Приложение:

Список _____ доверенных лиц на ____ листах (в бумажном виде и на электронном носителе).

_____ (инициал имени, фамилия)

_____ 2022 года
(дата подачи заявления)

Примечание: Если заявление и список доверенных лиц подписан иным лицом на основании нотариально удостоверенной доверенности, то к заявлению прилагается копия доверенности.

Приложение к заявлению

Список доверенных лиц кандидата

№ п/п	Фамилия, имя, отчество (при его наличии) доверенных лиц	Контактные данные (телефон)
1.		
2.		
3.		

Форма заявления о согласии быть доверенным лицом

В _____ избирательную комиссию
(наименование комиссии)
от _____
(фамилия, имя, отчество (при его наличии))

Заявление о согласии быть доверенным лицом

Я, _____ гражданин Республики Казахстан
(фамилия, имя, отчество (при его наличии))
даю согласие быть доверенным лицом кандидата в Президенты
Республики Казахстан

(фамилия, имя, отчество (при его наличии) кандидата)

Копию документа, удостоверяющего личность, прилагаю.

Членом избирательной комиссии не являюсь.

Должность политического государственного служащего не занимаю.

Контактные сведения:

(подпись)

(инициал имени, фамилия)

_____ 2022 года
(дата подачи заявления)

Сбор подписей в поддержку кандидата в Президенты Республики Казахстан

Кандидат в Президенты должен быть поддержан не менее чем одним процентом от общего числа избирателей, в равной мере представляющих не менее двух третей областей, городов республиканского значения и столицу Республики (в соответствии с единым электронным Реестром граждан-избирателей Республики Казахстан **не менее 118 273 подписей** избирателей).

ЦИК РК обязана обеспечить кандидатов в Президенты необходимым количеством подписных листов для сбора подписей в поддержку кандидата в Президенты Республики Казахстан.

Подписные листы ЦИК РК выдает не позднее чем в двухдневный срок после проверки кандидата на соответствие установленным требованиям.

Сбор подписей в поддержку кандидата в Президенты организуется доверенными лицами, которые могут привлекать к сбору подписей других лиц.

Лицо, собирающее подписи, должно предъявлять при сборе подписей копию удостоверения о регистрации доверенного лица кандидата, личная подпись которого стоит на соответствующем подписном листе.

Заполненные подписные листы по сбору подписей в поддержку кандидата в Президенты сдаются в соответствующую избирательную комиссию, которая в пятидневный срок осуществляет проверку достоверности подписей с привлечением работников паспортных служб, оформляет соответствующий протокол и направляет его в ЦИК РК.

Постановление ЦИК РК от 26 сентября 2022 года № 69/550 «О сокращении сроков выдачи подписных листов и проверки достоверности подписей в поддержку кандидата в Президенты Республики Казахстан на внеочередных выборах Президента Республики Казахстан, назначенных на 20 ноября 2022 года. (приложение 3).

Представление декларации об активах и обязательствах

Кандидат и его (ее) супруга (супруг) **до регистрации** представляют в органы государственных доходов по месту жительства декларации об активах и обязательствах на 1 сентября 2022 года в порядке и форме, установленных уполномоченным государственным органом Республики Казахстан, осуществляющим руководство в сфере обеспечения поступлений налогов и других обязательных платежей в бюджет.

Достоверность сведений об активах и обязательствах, задекларированных кандидатом и его (ее) супругой (супругом), проверяется органами государственных доходов в течение пятнадцати дней **со дня регистрации** кандидата.

При этом организации, получившие требования органов государственных доходов о предоставлении сведений об активах и обязательствах кандидата и его (ее) супруги (супруга), обязаны предоставить запрашиваемую информацию в течение четырех дней со дня получения требования.

Медицинское освидетельствование

Медицинское освидетельствование осуществляется на основании предоставленной кандидатом выписки из протокола республиканского общественного объединения о его выдвижении.

Медицинское освидетельствование проводится в организациях здравоохранения по месту прикрепления кандидата с выдачей медицинского заключения установленной формы (*приложение 4*).

Регистрация кандидатов в Президенты Республики Казахстан

(*статья 59 Конституционного закона «О выборах в РК»*)

Регистрация кандидатов в Президенты осуществляется ЦИК РК после представления кандидатом всех необходимых документов и **заканчивается в восемнадцать часов по местному времени 21 октября 2022 года.**

Регистрация кандидата в Президенты осуществляется при наличии следующих документов:

выписки из протокола заседания высшего органа общественного объединения о выдвижении кандидата в Президенты с приложением копии документа о регистрации данного общественного объединения в Министерстве юстиции Республики

заявления о согласии баллотироваться кандидатом в Президенты

протоколов территориальных избирательных комиссий о результатах проверки собранных подписей граждан в поддержку кандидата

биографических данных кандидата

справки органа государственных доходов о сдаче кандидатом и его (ее) супругой (супругом) деклараций об активах и обязательствах

документа, удостоверяющего внесение кандидатом избирательного взноса

медицинского заключения о состоянии здоровья

ЦИК РК при регистрации выдает кандидатам соответствующее удостоверение и не позднее чем на седьмой день после регистрации кандидатов в Президенты публикует в средствах массовой информации (далее - СМИ) сообщение о регистрации с указанием фамилии, имени, отчества, года рождения, занимаемой должности (занятия), места работы и жительства каждого кандидата, а также, в зависимости от усмотрения кандидата, сведений о его принадлежности к общественному объединению, национальной принадлежности.

ЦИК РК отказывает в регистрации или отменяет решение о регистрации кандидата в случае:

нарушения кандидатом правил выдвижения, непредставления необходимых документов для регистрации;
несоответствия кандидата требованиям, предъявляемым к нему Конституцией и Конституционным законом о выборах;

использования кандидатом должностного или служебного положения в своей предвыборной кампании;

проведения кандидатом предвыборной агитации до окончания срока регистрации кандидатов, в день выборов либо предшествующий ему день;

установления судом факта распространения кандидатом и (или) его доверенными лицами ложных сведений, порочащих честь и достоинство другого кандидата, подрывающих его деловую репутацию;

установления судом фактов подкупа кандидатом и его доверенными лицами избирателей;

выявления на момент подачи декларации недостоверности сведений об активах и обязательствах, задекларированных кандидатом или его (ее) супругой (супругом) в соответствии с законодательством Республики Казахстан о противодействии коррупции;

в иных случаях, установленных Конституционным законом о выборах.

Отмена решения о регистрации кандидата или восстановление ранее снятого с регистрации кандидата за два дня до дня голосования не допускается.

Отказ ЦИК РК зарегистрировать кандидата в Президенты или отмена решения о регистрации могут быть обжалованы в десятидневный срок лично кандидатом либо выдвинувшим его общественным объединением в Верховный Суд, который рассматривает жалобу в десятидневный срок со дня ее подачи. Решение Верховного Суда является окончательным.

Снятие кандидатуры, отмена решения о выдвижении кандидатом в Президенты Республики Казахстан

(статьи 60, 61 Конституционного закона «О выборах в РК»)

Кандидат в Президенты в любое время со дня регистрации и за два дня до голосования может снять свою кандидатуру, обратившись с письменным заявлением об этом в ЦИК РК.

Высший орган республиканского общественного объединения в любое время до регистрации и после нее может отменить свое решение о выдвижении кандидата в Президенты, обратившись с соответствующим представлением в ЦИК РК. В этих случаях ЦИК РК не производит регистрацию кандидата либо отменяет решение о его регистрации.

Если снятие кандидатуры или отмена решения о выдвижении кандидата были произведены без вынуждающих к тому обстоятельств, ЦИК РК вправе отнести на счет выдвинувшего его общественного объединения часть понесенных из средств республиканского бюджета расходов на проведение избирательной кампании.

В случае, если в результате выбытия кандидатов после окончания срока регистрации осталось менее двух кандидатов в Президенты, ЦИК РК своим постановлением продлевает срок выборов не более чем на два месяца.

Гарантии деятельности кандидатов в Президенты Республики Казахстан в ходе избирательной кампании

(статья 47 Конституционного закона «О выборах в РК»)

Кандидатам в Президенты Республики Казахстан гарантируются равные права и условия участия в выборах.

Со дня их регистрации и до опубликования итогов выборов кандидаты вправе освобождаться от работы, военной службы и военных сборов. Время участия кандидатов в выборах засчитывается в трудовой стаж по той специальности, по которой он работал до дня регистрации.

Кандидаты в Президенты со дня их регистрации и до опубликования итогов выборов, а также до их регистрации в качестве Президента без согласия ЦИК РК не могут быть задержаны, подвергнуты содержанию под стражей, домашнему аресту, приводу, мерам административного взыскания, налагаемым в судебном порядке, привлечены к уголовной ответственности, кроме случаев задержания на месте преступления либо совершения тяжкого или особо тяжкого преступления.

ПРЕДВЫБОРНАЯ АГИТАЦИЯ

Выделение средств из республиканского бюджета кандидатам в Президенты Республики Казахстан на проведение предвыборной агитации

В соответствии со статьями 28, 33 Конституционного закона государство гарантирует кандидатам равное выделение средств из республиканского бюджета для выступления с предвыборными программами в СМИ.

Устанавливаются следующие расходы кандидатов в Президенты Республики Казахстан, покрываемые из средств республиканского бюджета на:

пятнадцатиминутное выступление с программой на телевидении (в прямом эфире или записи)

десятиминутное выступление с программой по радио

публикации в периодических печатных изданиях или сетевых изданиях двух статей не более 0,1 печатного листа

проведение публичных предвыборных мероприятий кандидата и выпуск агитационных материалов

транспортные расходы кандидатов

Кандидаты самостоятельно перераспределяют объем публикаций в печатных и/или сетевых изданиях, теле-, радиоканалах в рамках выделенных им государством средств для выступления со своими предвыборными программами.

Запрещается прямое или косвенное участие в финансировании выборов со стороны международных организаций и международных общественных объединений, зарубежных государственных органов, иностранных юридических лиц и граждан, а также лиц без гражданства.

Все агитационные печатные материалы должны содержать сведения об организации, выпустившей данные материалы, месте их печатания и тираже, лицах, сделавших заказ, из каких средств оплачено.

Запрещаются изготовление агитационных печатных материалов за пределами территории Республики Казахстан, распространение анонимных агитационных материалов.

Постановление ЦИК РК «Об установлении размеров расходов кандидата в Президенты Республики Казахстан, покрываемых из республиканского бюджета на внеочередных выборах Президента Республики Казахстан, назначенных на 20 ноября 2022 года» от 28.09.2022 № 72/556 (приложение 5)

Избирательный фонд кандидата в Президенты Республики Казахстан

(статья 58 Конституционного закона «О выборах в РК»)

Общий размер избирательного фонда кандидата составляет
1 млрд 620 млн тенге и образуется из:

собственных средств кандидата, средств, выделенных кандидату выдвинувшим его РОО, общая сумма которых не должна превышать установленный законодательством размер минимальной заработной платы более чем в двенадцать тысяч раз
720 млн. тенге

добровольных пожертвований граждан и организаций Республики, общая сумма которых не должна превышать установленный законодательством размер минимальной заработной платы более чем в пятнадцать тысяч раз
900 млн. тенге

Запрещаются добровольные пожертвования государственных органов и организаций, органов местного самоуправления, благотворительных организаций, религиозных объединений, казахстанских юридических лиц, имеющих иностранное участие в их уставном капитале, а также анонимные пожертвования физических и юридических лиц.

В избирательные фонды могут быть направлены только средства, полученные законным путем.

Денежные средства, образующие избирательный фонд кандидатов, аккумулируются на специальном временном счете, открываемых в банковских учреждениях.

В соответствии с постановлением ЦИК от 17 июля 2014 года №11/234 АО «Народный сберегательный банк Казахстана» определен банковским учреждением, в котором открываются и ведутся специальные временные счета избирательных фондов зарегистрированных кандидатов Президенты.

Доходы по указанному счету не начисляются и не выплачиваются.

Право распоряжения средствами избирательного фонда принадлежит исключительно кандидату.

Кандидат в Президенты Республики Казахстан из средств своих избирательных фондов оплачивают расходы:

1) на выступления в любых зарегистрированных средствах массовой информации;

2) на организацию и проведение публичных предвыборных мероприятий (предвыборных собраний и встреч с избирателями, публичных предвыборных дебатов и дискуссий, митингов, шествий, демонстраций и иных предвыборных мероприятий), личных встреч кандидатов в Президенты Республики Казахстан и их доверенных лиц с избирателями;

3) на выпуск и (или) распространение печатных, аудиовизуальных и иных агитационных материалов;

4) на оплату услуг юридических и физических лиц по организации агитационной работы;

5) на покрытие транспортных и командировочных расходов кандидатов в Президенты Республики Казахстан и их доверенных лиц, связанных с предвыборной агитацией;

6) на изготовление для бесплатной раздачи печатных, в том числе иллюстративных материалов, а также значков, флагов, флажков и других знаков и символов, специально изготовленных для избирательной кампании.

Целевое расходование средств избирательных фондов обеспечивает кандидат в Президенты Республики Казахстан.

Кандидат в Президенты Республики Казахстан, ведет учет поступления средств в свой избирательный фонд, а также учет их расходования. Учет ведется по каждому виду поступления с указанием даты, суммы в тенге и наименования конкретного физического и юридического лица, перечислившего эти средства. В реестре расходов записывается: дата поступления денег на счет, дата снятия денег в банке второго уровня, сумма, назначение платежа по каждому платежному документу.

(Постановление ЦИК РК от 07.08.1999 года №19/222 «Об утверждении Правил открытия специального временного счета и расходования средств избирательного фонда»)

Запрещаются привлечение в этих целях иных денег из других источников, принятие любых неоплаченных из средств избирательных фондов кандидатов товаров, работ и услуг физических и юридических лиц, используемых кандидатом в ходе избирательной кампании, оказание указанным физическим и юридическим лицам любого содействия со стороны кандидата за предоставление этих услуг.

В случае снятия кандидатом своей кандидатуры или отмены решения о выдвижении кандидата или регистрации кандидата, поступившие в избирательный фонд денежные средства подлежат безотлагательно возврату внесшим их гражданам и организациям. При этом расходы, связанные с возвратом указанных средств, покрываются за счет внесших их граждан и организаций.

Все финансовые операции по специальным временным счетам прекращаются в 18 часов дня, предшествующего дню выборов.

Не позднее пяти дней после установления итогов выборов кандидат обязан представить в ЦИК РК отчет об использовании средств своего избирательного фонда. Две трети денежных средств избирательного фонда, оставшихся неизрасходованными на цели избирательной кампании, направляется в республиканский бюджет, а одна треть - возвращается кандидату.

Информация об общей сумме денег, поступивших в фонд, и его источниках, в течение десяти дней после опубликования итогов выборов публикуется ЦИК РК в СМИ.

Нарушение кандидатом правил, установленных Конституционным законом о выборах, а также установленного ЦИК РК порядка расходования средств избирательных фондов, влечет за собой отмену решения о регистрации кандидата, а после проведения выборов до регистрации кандидата в качестве Президента - признание выборов по соответствующей территории недействительными.

Общие условия проведения предвыборной агитации

(статьи 27,28 Конституционного закона «О выборах в РК»)

Предвыборная агитация начинается с момента окончания регистрации в 18:00 часов 21 октября и заканчивается в ноль часов по местному времени 19 ноября 2022 года.

С момента назначения выборов кандидатам в Президенты Республики Казахстан, а также от их имени или в их поддержку любым физическим и юридическим лицам запрещается проведение благотворительных мероприятий, за исключением организации зрелищных и спортивных мероприятий.

Физические и юридические лица, оказывающие услуги кандидату, связанные с проведением предвыборной агитации, должны иметь от них письменное согласие на принятие услуги. Лица, не имеющие письменного согласия, несут установленную законодательством ответственность.

Кандидаты имеют право на агитацию и пропаганду своей предвыборной программы в печати и других СМИ.

В день выборов и предшествующий ему день любая предвыборная агитация запрещается.

Предвыборная агитация осуществляется:

через средства массовой информации

путем проведения публичных предвыборных мероприятий (предвыборных собраний и встреч с избирателями, публичных предвыборных дебатов и дискуссий, митингов, шествий, демонстраций и иных предвыборных мероприятий), а также личных встреч кандидатов и их доверенных лиц с избирателями

путем выпуска и (или) распространения печатных, аудиовизуальных и иных агитационных материалов

**Запрещается проводить предвыборную агитацию,
распространять любые агитационные предвыборные материалы:**

государственным органам, органам местного самоуправления, а также их должностным лицам при исполнении служебных обязанностей

военнослужащим Вооруженных Сил, других войск и воинских формирований, работникам органов национальной безопасности, правоохранительных органов и судьям

членам избирательных комиссий

религиозным объединениям

Кандидатам гарантируются равные условия доступа к СМИ для проведения предвыборной агитации.

СМИ на договорной основе предоставляют эфирное время, печатную площадь зарегистрированным кандидатам. Условия договора о предоставлении кандидатам эфирного времени, печатной площади в СМИ не должны создавать преимущества тому или иному кандидату.

Согласие на выделение эфирного времени, печатной площади, данное СМИ одному из кандидатов, является согласием на выделение эфирного времени, печатной площади другим кандидатам.

Очередность выступления кандидатов в СМИ устанавливается в порядке поступления письменных обращений либо по жребию в случае, если обращения поступили одновременно.

Запрещается прерывать и комментировать выступления кандидатов на телевидении и по радио сразу после выступления, а также в печатных изданиях в том же номере.

Журналисты, должностные лица редакций СМИ, зарегистрированные кандидатами либо их доверенными лицами, не вправе участвовать в освещении выборов через СМИ.

Акиматы совместно с соответствующими избирательными комиссиями определяют места для размещения агитационных печатных материалов для всех кандидатов и оснащают их стендами, щитами, тумбами. Агитационные печатные материалы размещаются на условиях, обеспечивающих равные права для всех кандидатов.

Кандидаты вправе вывешивать агитационные печатные материалы в иных местах с разрешения собственника соответствующего объекта.

Запрещается вывешивание агитационных материалов на памятниках, обелисках, зданиях и сооружениях, имеющих историческую, культурную или архитектурную ценность, а также в помещении для голосования.

Акиматы и органы местного самоуправления предоставляют кандидатам на договорной основе помещения для встреч с избирателями. Условия предоставления помещения должны быть едиными и равными для всех кандидатов.

Избирательные комиссии совместно с акиматами и органами местного самоуправления составляют график встреч кандидатов с избирателями в выделенном помещении и публикуют его в СМИ.

В помещении избирательной комиссии и помещении для голосования размещается информация о кандидатах в едином формате с фотографией кандидата и стандартным набором сведений, установленных ЦИК РК.

Ненадлежащей предвыборной агитацией считается проведение предвыборной агитации, сопровождаемой предоставлением избирателям бесплатно или на льготных условиях товаров, услуг, ценных бумаг, а также проведением лотерей, благотворительных акций, выплатой денег либо обещанием предоставления таковых, за исключением бесплатной раздачи печатных, в том числе иллюстративных материалов, а также значков, флагов, флажков, специально изготовленных для избирательной кампании. Проведение ненадлежащей предвыборной агитации запрещается.

Нарушение кандидатами, а также их доверенными лицами вышеуказанных правил влечет за собой отмену решения о регистрации кандидата.

Запрещается проведение предвыборной агитации с использованием изображения какого-либо лица без его письменного разрешения, а в случае его смерти - без письменного разрешения наследников.

Кандидатам, являющимся должностными лицами государственных органов, запрещается использовать преимущества своего должностного или служебного положения.

Запрещается привлечение и принятие любых, не оплаченных из средств республиканского бюджета и избирательных фондов кандидатов, товаров, работ и услуг физических и юридических лиц, используемых кандидатом в ходе избирательной кампании.

Предвыборная программа кандидата в Президенты Республики Казахстан

(статьи 27,28 Конституционного закона «О выборах в РК»)

Предвыборная программа кандидата в Президенты не должна провозглашать:

идеи насильственного изменения конституционного строя

нарушения целостности Республики

подрыва безопасности государства

разжигания социальной, расовой, национальной, религиозной, сословной и родовой розни, культ жестокости и насилия

создание не предусмотренных законодательством военизированных формирований

В случае нарушения названных требований ЦИК РК вправе отказать кандидату в регистрации, а в случае выдвижения кандидатом такой предвыборной программы после регистрации - отменить решение о регистрации кандидата.

ИЗБРАНИЕ ПРЕЗИДЕНТА РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

(статьи 62,63,64,65,66 Конституционного закона «О выборах в РК»)

Подсчет голосов на выборах Президента Республики

Результаты подсчета голосов на выборах Президента устанавливаются на заседании территориальной избирательной комиссии и заносятся в протокол, который подписывается председателем и членами комиссии и пересылается в Центральную избирательную комиссию в двухдневный срок.

Повторное голосование

Если в избирательный бюллетень было включено более двух кандидатов в Президенты и ни один из них не был избран, Центральная избирательная комиссия назначает повторное голосование по выборам Президента по двум кандидатам, получившим наибольшее количество голосов. В случае выбытия одного из кандидатов в избирательный бюллетень включается следующий кандидат, получивший большее количество голосов.

Повторное голосование проводится не позднее чем в двухмесячный срок с соблюдением требований Конституционного закона «О выборах в РК». О проведении повторного голосования сообщается в средствах массовой информации.

Повторные выборы

Если выборы Президента были признаны недействительными либо повторное голосование не позволило определить избранного Президента, Центральная избирательная комиссия назначает повторные выборы Президента.

Повторные выборы проводятся не позднее чем в двухмесячный срок после первоначальных выборов. Голосование проводится на тех же избирательных участках и по спискам, составленным для проведения первоначальных выборов.

Формирование составов избирательных комиссий, выдвижение и регистрация кандидатов в Президенты, другие избирательные мероприятия осуществляются в порядке, установленном Конституционным законом «О выборах в РК». При этом сокращенные сроки избирательных мероприятий определяются Центральной избирательной комиссией.

О проведении повторных выборов сообщается в средствах массовой информации.

Установление и опубликование итогов выборов Президента Республики.

Центральная избирательная комиссия на основании протоколов территориальных избирательных комиссий не позднее чем в семидневный срок после выборов устанавливает итоги выборов Президента и принимает соответствующее постановление.

Избранным Президентом Республики считается кандидат:

1) набравший более пятидесяти процентов голосов избирателей, принявших участие в голосовании;

2) набравший при повторном голосовании большее число голосов избирателей, принявших участие в голосовании, по сравнению с другим кандидатом.

Сообщение об итогах выборов Президента Республики Казахстан публикуется ЦИК РК в СМИ не позднее десяти дней со дня проведения выборов.

Регистрация избранного Президента Республики Казахстан

Центральная избирательная комиссия на основании протоколов территориальных избирательных комиссий в семидневный срок со дня проведения выборов регистрирует избранного Президента Республики.

Центральная избирательная комиссия по представлению соответствующих избирательных комиссий, по обращениям граждан может отказать в регистрации избранного Президента, если на не менее чем одной четвертой части от общего числа участков или административно-территориальных единиц:

1) выборы были признаны недействительными;

2) либо если в ходе их или при подсчете голосов либо определении результатов голосования имели место нарушения Конституционного закона «О выборах в РК».

Решение Центральной избирательной комиссии, принятое в порядке, предусмотренном пунктом 2 статьи 66 Конституционного закона «О выборах в РК», в течение десяти дней со дня его принятия может быть обжаловано кандидатом в Президенты в Верховный Суд, который в десятидневный срок принимает окончательное решение.

**Об образовании лингвистической комиссии по установлению
свободного владения кандидатами в Президенты Республики Казахстан
государственным языком**

В соответствии с пунктом 2 статьи 41 Конституции Республики Казахстан, статьей 54 Конституционного закона Республики Казахстан от 28 сентября 1995 года «О выборах в Республике Казахстан», постановлением Конституционного Совета Республики Казахстан от 9 октября 1998 года № 9/2 «Об официальном толковании пункта 2 статьи 41 Конституции Республики Казахстан» Центральная избирательная комиссия Республики Казахстан **ПОСТАНОВЛЯЕТ:**

Образовать лингвистическую комиссию по установлению свободного владения кандидатами в Президенты Республики Казахстан государственным языком в составе согласно приложению к настоящему постановлению.

Признать утратившими силу постановления Центральной избирательной комиссии Республики Казахстан от 27 февраля 2015 года № 6/263 «Об образовании лингвистической комиссии по установлению свободного владения кандидатами в Президенты Республики Казахстан государственным языком», от 19 апреля 2019 года № 14/241 «О внесении изменения в постановление Центральной избирательной комиссии Республики Казахстан от 27 февраля 2015 года № 6/263».

Опубликовать настоящее постановление в средствах массовой информации.

Председатель

Н. Абдиров

Секретарь

М. Ерман

город Астана,
28 сентября 2022 года
№ 72/555

УТВЕРЖДЕН
Указом Президента
Республики Казахстан
от 18 января 2021 года № 495

Реестр должностей государственных служащих

Политические государственные должности

Премьер-Министр Республики Казахстан, его Первый заместитель и заместители

Государственный советник Республики Казахстан

Руководитель Администрации Президента Республики Казахстан, Руководитель Канцелярии Первого Президента Республики Казахстан – Елбасы, первый заместитель и заместители Руководителя Администрации Президента Республики Казахстан, заместители Руководителя Канцелярии Первого Президента Республики Казахстан – Елбасы

Председатель и члены Конституционного Совета Республики Казахстан

Председатель, заместитель Председателя, секретарь и члены Центральной избирательной комиссии Республики Казахстан

Помощник Президента – Секретарь Совета Безопасности Республики Казахстан, его первый заместитель и заместители

Председатель Высшего Судебного Совета Республики Казахстан

Председатель и члены Счетного комитета по контролю за исполнением республиканского бюджета

Начальник Канцелярии Президента Республики Казахстан, его заместители

Помощники Президента Республики Казахстан

Помощники Первого Президента Республики Казахстан – Елбасы

Советники Президента Республики Казахстан

Советники Первого Президента Республики Казахстан – Елбасы

Руководители государственных органов, непосредственно подчиненных и подотчетных Президенту Республики Казахстан, их первые заместители и заместители

Министры Республики Казахстан, их первые заместители и заместители

Акимы областей, городов республиканского значения, столицы, их первые заместители и заместители

Чрезвычайные и полномочные послы Республики Казахстан

Постоянный представитель Республики Казахстан при международной организации

Полномочный представитель Республики Казахстан при международной организации

Руководитель Канцелярии Премьер-Министра Республики Казахстан, его заместители

Уполномоченный по правам человека

Заведующие отделами и руководители иных структурных подразделений Администрации Президента Республики Казахстан, Канцелярии Первого

Президента Республики Казахстан – Елбасы, Аппарата Совета Безопасности Республики Казахстан, их первые заместители и заместители

Специальные представители Президента Республики Казахстан

Директор Архива Президента Республики Казахстан, его заместители

Директор Библиотеки Первого Президента Республики – Елбасы, заместители директора

Директор республиканского государственного учреждения «Қоғамдық келісім»

Директор республиканского государственного учреждения «Служба центральных коммуникаций» при Президенте Республики Казахстан.

Руководитель Бюро национальной статистики Агентства по стратегическому планированию и реформам Республики Казахстан

Руководители аппаратов Сената и Мажилиса Парламента Республики Казахстан и их заместители

Государственные инспекторы структурного подразделения Администрации Президента Республики Казахстан

Акимы городов, являющихся административными центрами областей, городов областного значения, районов областей и районов в городах

Руководители ведомств Управления Делами Президента Республики Казахстан и их заместители

О сокращении сроков выдачи подписных листов и проверки достоверности подписей в поддержку кандидата в Президенты Республики Казахстан на внеочередных выборах Президента Республики Казахстан, назначенных на 20 ноября 2022 года

В соответствии с подпунктом 2) статьи 12, подпунктом 2) статьи 14, статьями 56 и 66-1 Конституционного закона Республики Казахстан от 28 сентября 1995 года «О выборах в Республике Казахстан» Центральная избирательная комиссия Республики Казахстан ПОСТАНОВЛЯЕТ:

1. Установить, что подписные листы для сбора подписей в поддержку кандидата в Президенты Республики Казахстан выдаются в течение двух календарных дней после его проверки на соответствие требованиям, установленным Конституцией и Конституционным законом Республики Казахстан от 28 сентября 1995 года «О выборах в Республике Казахстан».

2. Сократить с десяти до пяти календарных дней срок проверки территориальными избирательными комиссиями достоверности подписей в поддержку кандидата в Президенты Республики Казахстан.

3. Направить настоящее постановление областным, городов республиканского значения и столицы Республики избирательным комиссиям.

4. Опубликовать настоящее постановление в средствах массовой информации.

Председатель

Н. Абдиров

Секретарь

М. Ерман

город Астана,
26 сентября 2022 года
№ 69/550

Приложение к Требованиям
к медицинскому заключению
о состоянии здоровья кандидата
в Президенты Республики Казахстан

**Справка об отсутствии у кандидата в Президенты Республики Казахстан
заболеваний, препятствующих регистрации кандидатом
в Президенты Республики Казахстан
от «___» _____ 20__ года**

Жеке тұлғаға берілді (Выдана физическому лицу)

Тегі (Фамилия)

Аты (Имя) _____

Әкесінің аты (Отчество) _____

(болған кезде / при наличии)

Тұған күні (дата рождения) _____

Жынысы (пол) _____

Үйінің мекенжайы, телефоны (домашний адрес, телефон) _____

Жұмыс орны (место работы) _____

Заключение врача-психиатра:

(ТАӘ) (ФИО) қолы (подпись и печать врача-психиатра)

Мөр орны (ұйым)

Место печати (организации)

**Об установлении размеров расходов
кандидата в Президенты Республики Казахстан,
покрываемых из средств республиканского бюджета на
внеочередных выборах Президента Республики Казахстан,
назначенных на 20 ноября 2022 года**

В соответствии с пунктом 3 статьи 28, пунктом 2 статьи 33 Конституционного закона Республики Казахстан от 28 сентября 1995 года «О выборах в Республике Казахстан» Центральная избирательная комиссия Республики Казахстан **ПОСТАНОВЛЯЕТ:**

1. Установить следующие размеры расходов кандидата в Президенты Республики Казахстан, покрываемых из средств республиканского бюджета:

выступление с программой по телевидению, по радио и публикация 2-х статей в периодических печатных изданиях - 9 012 600 (девять миллионов двенадцать тысяч шестьсот) тенге;

проведение публичных предвыборных мероприятий и выпуск агитационных материалов – 800 000 (восемьсот тысяч) тенге;

транспортные расходы – 500 000 (пятьсот тысяч) тенге.

2. Опубликовать настоящее постановление на интернет-ресурсе Центральной избирательной комиссии.

Председатель

Н. Абдиров

Секретарь

М. Ерман

город Астана,
28 сентября 2022 года
№ 72/556

Оглавление

Общая информация	32
Выдвижение и регистрация кандидатов в Президенты Республики Казахстан.....	34
Предвыборная агитация	45
Избрание Президента Республики Казахстан	51
Приложения	53

**Қазақстан Республикасының Президенттігіне кандидаттарға
және олардың сенім білдірген адамдарына
арналған жаднама**

**Памятка для кандидатов
в Президенты Республики Казахстан
и их доверенных лиц**

Баспаға 05.10.2022 ж. қол қойылды.
Қалыбы 60 x 84 $\frac{1}{16}$. Оффсеттік баспа. Қаріп түрі «Segoe UI».
Шартты баспа табағы - 3,49.
Таралымы 2725 дана. Тапсырыс № 32132.
Астана қаласы, «Жарқын Ко» ЖШС, Абай даңғылы 57/1.

Подписано к печати 05.10.2022 г.
Формат 60 x 84 $\frac{1}{16}$. Печать офсетная. Шрифт «Segoe UI».
Усл. печ. листов – 3,49,
Тираж 2725 экз. Заказ № 32132.
г. Астана, ТОО «Жарқын Ко», пр. Абая 57/1.